

Szerkesztőség: Kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reș Ferdi-
nand (József isherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sürgőnycim:
Közlöny, Arad. :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona,
kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évenk-
3000, félv. 1500, negyed-
évre 270, havonta 90 Lej,
Külföldre havonta 50 Lejel
köb. :: Egyes szám 5 Lej.
Vasárnap 6 Lej. :: (Bucu-
restiben 50 bani felár.)
Hirdetések tarifa szerint. ::

XLV. évfolyam, 265. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Péntek, 1930. november 21

Borsáról jelentik...

Borsa: ma világfogalom. Az egész művelt világ tudomást vett arról az istenhátamegetti kis máramarosi faluról, az egész művelt világ közvéleményét foglalkoztatják azok az események, amelyek a borsai iskola, a borsai paplak, a csendőr-órs tanyája, hosszú sáros, keskeny uccáskák egykor rozoga házai között lejátszódtak. Mert a borsai lángok közül olyan tömegmozgalom démona lépett elő, melyre fel kellett figyelni nemcsak ebben az országban, nemcsak Európában, hanem mind az öt világrész széles területein. Ami ma a szatmári törvényszék tárgyalótermében és a tárgyalótermen kívül történik, az csak utójáték, siralmas epilógus, de arra feltétlenül jó, hogy ugyanaz a művelt világ, mely a borsai katalok romjai közül vészes tekintetű szörnyeteget látott felbukkanni, ma már világosan áttekinthesse a lejárt események lényegét: ami Borsán történt, az a fiatal energiák féltelenkedésének megdöbbentően káros megnyilatkozása volt és mindaz, amit eredményezett, az olyan tanulság, melynek jelentősége felmagasodik minden szenvedett anyagi és erkölcsi káron felül.

Merjük állítani, hogy a szatmári tárgyalás furcsán kavargó kaleidoszkopjában jelentkező vallomások s ellenvallomások közepette mély-séges megdöbbenéssel áll meg minden komoly, gondolkodó ember. A kérdések és ellenkérdések hangzavarából mindegyre élesebben, mindegyre erősödőbben sikolt elő az egyetlen, az igaz kérdés: de hát miért is mindez a sok tanu, ez a sok vallomás, vád, pletyka és förmérvény-özön? ... Aki a szatmári spektrumon keresztül nézi a mi életünket, joggal azt a téves felfogást nyerheti magának, hogy nálunk a jelen pillanatban nem létezik nagyobb probléma annál, hogy vajjon Ganz Mózes Léb akarta meglincselni a védtelen Constantin Danilát, vagy ez a szertelenkedő fiatalember kívánta rágyújtani egész Máramarost a „vérszonjas, forradalmár és románellenes” zsidókra? A fantasztikumok, a szertelenségek, elfogultságok és végzetes ellentétek tévedései közepette folyik a nagy per, a monstre-tárgyalás és a nagy hü-hó közepette elfacsarodó szívvel kell letennünk a telefonkagylót: ez volna ma a mi egyetlen nagy problémánk, nagy kérdésünk, ami megoldásra vár? Az antiszemitizmus jelszavaival induló fiatal generációk hozzá meg politikai, gazdasági, társadalmi problémáinkra a megváltó megoldásokat, a felszabadító feleleteket mindennapos életünk egzisztenciális lidércnyomásai közepette? ...

Nem hisszük, hogy a ma felnövekvő fiatal generációk ne látnák velünk együtt világosan, hogy a friss energiákra mennyire más feladatok várnak Cuza úr parlamenti és társadalmi programjának megvalósításánál. Északkelet felől egyre élesedő kontúrok között bontakozik ki a szovjet fenyegető sziluettje. Bent, az országban a gazdasági válság nyitott kérdéseket merednek. A termelő, az iparos, a kereskedő, a gyáros, a bankár: mind-mind aggódva néz a jövőbe, mely az ország életének kibontakozásait rejti meg és — ki más hozhatna új lendületet, új energiákat, új életprogramot számunkra, ha nem az új generáció induló falanxa? Titkos aknák hálózata húzódik végig városaink és buzföldjeink alatt, melyeknek bejárói Moszkvából nyílnak. Amikor van az a kollektív társadalmi mozgalom, merre lapang az a Cuza, mely az Antibolszista Front nemes zászlaját adná a fiatalok izmos kezébe? Bombák robbannak a főváros szívében, sötét-célú idegen sejtek szaporodnak a termelés betegségektől legyengült szervezetében, melyek

Az Erdélyi Római Katolikus Status nagygyűlése

Gróf Majláth Gusztáv püspök feltűnéstkelítő megnyitó beszéde

Bucurestiben és Székelyudvarhelyen megakadályozták a szociális misszió nővéreinek munkáját — Minden egyházió között fennáll az egyetértés — Megértették a komoly és vészterhes idők jelét

A pápa, minden más híresztelés ellenére, teljes egészségnek örvend

Kolozsvárról jelentik: Ma délelőtt kezdődött meg az Erdélyi Római Katolikus Státusz nagygyűlése. Dr. Balázs András kanonok, státuszreferens indítványára gróf Haller István elnöke alatt küldöttség ment a püspökért, akit megjelenésekor a gyűlés tagjai lelkes óvációkkal fogadtak. Gróf Majláth Gusztáv Erdély püspöke elfoglalta az elnöki széket, majd a következő megnyitó beszédet mondotta:

— Katholikus testvéreim az Urban! Római zarándokutimról szerencsésen visszatérve, hálattal szívvel hozhatom a mélyen tisztelt státuszgyűlés tudomására, hogy a szentséges atya, akit az isteni gondviselés kiszemelt világraszóló nagy koncepció keresztülvitelére, a legteljesebb egészségnek örvend és saját állítása szerint már évek óta nem érezte magát ily jól, mint a lejárt esztendőben, amikor is orvosi kezelésre egyáltalán nem volt szüksége. Örömmel állapítom ezt meg azon hírekkel szemben, amelyek világszerte kolportálódtak a szentatya állítólagos súlyos betegségéről.

Örömmel emlékezem meg arról, hogy türelmünk és kitartásunk sikerrel járt, mert a katolikus keresztény egyházak helyzete Romániában biztosabb alapokra került és most vannak az utolsó munkálatok az új helyzet kialakítására. Megállapítható, hogy Erdély és egyházmegyéje nem darabolódott szét és a maga teljes épségében és egészségében megvan. A váradi egyházmegye sem szűnik meg, hanem annak Romániához csatolt részét a szatmári egyházmegyével aquae principaliter egyesítették, úgy hogy mind a ketten megtartották önállóságukat, külön székesegyházukat, káptalanukat papnöveldéiket és egyházi intézményeiket. Ezen egyesített egyházmegye élére Fiedler István került püspöknek, akinek multja, eddigi feddhetetlen papi élete, erős jelleme és szelid, mindenkit megnyerő modora biztosította, hogy az át-

menet idejében könnyűszerrel keresztülhaladt a nehézségeken.

Fiedler István testvérünket december 7-én, Advent második vasárnapján szentelik püspökké Nagyváradon.

amelyen személyesen részveszek és kívánatosnak tartom, hogy a státusz is képviseltesse magát. A meszvári egyházmegye új püspökét mindnyájan ismerjük a kiváló Pacha Ágoston személvében.

Azt javasolom, hogy mind a két püspököt kinevezése alkalmából üdvözölje a státuszgyűlés, fejezze ki irántuk bizalmát. Boldogan jelenthetem a státuszülésnek, hogy a legutóbbi bucaresti-i püspöki tanácskozáson örömmel tapasztaltam, hogy az ott összeülő mindkét szerzetes egyházió egymást kölcsönösen megbecsülték s a nagyon komoly és végzetes idők jelét megértették és a kívánatos egyetértés minden egyházió közt fennáll: Mindenkit arra figyelmeztetek, hogy értse meg a súlyos gazdasági helyzetet és segítse a kormányt az államháztartás egyensúlybáhozásával.

Sajnálattal állapítom meg azonban, hogy megtörtént az a szomorú eset, amikor

a szociális misszió-nővéreket megakadályozták bucaresti-i működésükben.

pedig ott sok székelyleány erkölcsi épsége veszélyeztetve van a periferiakon. Székelyudvarhelyen is megakadályozták, hogy a vármegyei közkórházban szolgálatot teljesítő ápolónővéreink dolgozhassanak, mert a lakosság számaránya szerint az ápolónők felének protestánsnak kellene lenni. Remélem azonban, hogy egyházunk fiatalok összetartása elhárítja a fenyegető veszélyt, amely vallásos életünket veszélyezteteti és ebben a reményben kérem Isten áldását a státuszgyűlés munkájára.

A püspök nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után megkezdődtek a tanácskozások.

A szovjet kivégeztette a szovjettanács volt elnökét és a szibériai hadsereg parancsnokát

A statáriális bíróság több mint 600 embert végeztetett ki Moszkvában

Berlinből jelentik: Moszkvából érkező jelentések szerint a napokban letartóztatott szovjetpolitikuskok és katonatisztek nagy részét statáriális bíróság elé állították, amely halálra ítélte őket. A kivégzésről rögtön az ítélet kihirdetése után végrehajtották. Moszkvában a kivégzettek száma állítólag fölülmulja a hatszázat. A tömeges kivégzések még a szovjetvezetőség egyes köreibben is mély megdöbbenést

keltettek. Különösen feltűnőnek és megdöbbenőnek tartják azt a körülményt, hogy halálra ítélték és kivégezték Blücher tábornokot a szibériai szovjet-hadsereg főparancsnokát, aki a szovjet egyik legmegbízhatóbb embere volt. Ugyancsak a kivégzettek között van Syrkow a volt szovjet-tanács elnök is, aki nemrégig még a legszélesebb hatáskörrel rendelkező Szovjetországi elnök volt.

annak végromlására törnek — és még ma is káprázatok játszhatnak velünk, melyek a felelőtlenség, a zürzavar és a felekezeti uszítások zátonyai között dobálják sorsunk bizonytalan kormányu hajóját.

A valóságok világára kell ráébrednie Románia fiatalágának! Fel kell szabadítania magát az üres jelszavak és bünnös tévedésű programok önző szuggeszciója alól, hogy józan fejjel, tiszta szívvel és egészséges akarattal állhasson azon feladatok elé, melyeket az idők

és a reális körülmények szabnak elébe. Hiszszük, hogy ennek a józan megébredésnek ideje is elkövetkezik egyszer, hamis proféták hullása idején és akkor nem a szatmári, törvényszék tárgyalótermében, nem a borsai kormos uccaromok füsttől és átoktól fekete kövei között, hanem az ország egyetemes javát szolgáló nyugodt és céltudatos termelő-munka, társadalmi és politikai élet összefogásaiban találkoznak össze a fiatal román Constantin Danil és az őshajjú zsidó Ganz Mózes Léb.

Dr. Hatieganu miniszternek: Aradon unokája született

"Nagy esemény" történt a Fischer Eliz-palotabeli szülészeti kórházban, amely "közelről érinti a kormány egyik tagját..." — Ifjabb Chindler Gyula, akihez csak inkognitóban mer látogatóba jönni a miniszter, aki nem állhat ellent a — nagypapának

A napokban érdekes esemény történt Aradon, amelyről keveseknek van tudomása — bár most az elején leszögezhetjük, hogy — *közelebbi összefüggésben áll a jelenlegi kormánnyal: helyesebben a kormány egyik tagjával.* Arról van ugyanis szó, hogy

Hatieganu Emil dr. egészségügyi és munkaügyi miniszter — nagypapa lett Aradon, amely nagyjelentőségű eseményről igaz, hogy ő is csupán táviratilag értesült, de annál nagyobb és bensőségesebb örömmel.

A miniszter leánya, — csak nemrégiben még Kolozsvár körülrajongott szépsége — dr. Chindler Gyulához, a kolozsvári szemészeti klinika első tanársegédjéhez ment férjhez. Chindler dr. ifjú nejevel együtt rövidesen Aradra költözött és itt vette át a megyei kórház szemészeti osztályának vezetését. A fiatal főorvos és felesége közszerepben álló tagjai Arad előkelő társadalmi életének, amely ugyancsak örömmel értesült arról, hogy a fiatal pár az első babát várja, aki *esakhamtar meg is érkezett egy pompás fiú személyében és akii édesapja és nagybátyja, Hatieganu Gyula dr. kolozsvári egyetemi professzor után ugyancsak Gyulának keresztelték.*

A napokban történt örvendétes eseményről természetesen távirat ment azonnal az egészségügyi és munkaügyi miniszterhez, aki a miniszteriumi dossziék és aktacsomók közepette egy hosszabb pillanatra bizonyára elcselezte a súlyos elfoglaltságával és komoly kötelességekkel járó pozícióját és *mint egyszerű nagypapa lobogtatta kezében sokáig az örömhirt hozó aradi táviratot.* A Fischer Eliz-palotában levő szülészeti kórház előkelő betegszalonjába akkorra

már megérkezett Kolozsvárról a miniszter felesége,

a mindig kedves és közvetlen Hatieganu Emilné is, aki melegen gratulált dr. Albu István igazgató-főorvosnak, az aradi intézet neves vezetőjének a pompásan sikerült segítségért.

A táviratok özöne sietett üdvözölni a Hatieganu-család legújabb férfitagját, aki

jelen pillanatban egyetlen flugyermek az egész családban.

Egyelőre még nem tudni, melyik rokona pályájára lép: de mindenesetre van mit válogatnia az egészségügyi, a munkaügyi miniszteri bársonyszék, egyetemi professzori katedra, a prefek-

A végrehajtások miatt zendülés tört ki

Hosszas fáradozás után sikerült megnyugtani a lakosságot — Valószínűnek látszik, hogy felbujtók munkája robbantotta ki a zendülést — Herb vizsgálóbíró és Mandru ügyész a helyszínre utazik

Az aradi ügyészség ma délelőtt telefonértesítést kapott, amely szerint az aradmegyei Nagyhalmagy közelében levő Leasa községben kisebbszereű zendülés tört ki. A községben tegnap több végrehajtást akartak foganatosítani a hatósági közegek, azonban a lakosság eddig még ki nem derített módon előzetesen értesült a végrehajtók érkezéséről és így *erőszakkal ellenszegült.* A nagyhalmagyai főszolgabíró, aki az első értesülést kapta, a leasai lakosok zendüléséről, nyomban átutazott a községbe, ahol csak *hosszas fáradozás után sikerült megnyugtani a parasztságot,* annyira, hogy vérontásra nem került sor.

A nagyhalmagyai főszolgabíró a vizsgálat megindítását javasolta az aradi ügyészségnek,

tusi íróasztal, vagy ügyvédi tálal között... De felhív, hogy éppen azért, mert ilyen állások már vannak a családban, a legifjabb Hatieganu-unoka valami újat fog kitalálni. Hiszen van még elég ideje hozzá...

A miniszteri nagypapa az elmúlt vasárnap Temesvárott járt, de komoly elfoglaltsága miatt hiába szeretett volna átszökni kis unokájához, — nem sikerült neki. Am az is bizonyos, hogy még a közeljövőben meg fogja ujjra próbálni és ha inkognitóban is, — de leszalad Bucurestiből Aradra. Kevés unoka mondhatja el magáról, hogy

hozzá is csak inkognitóban mer elszökni a — nagypapája...!

A fiatal Chindler Gyula elmondhatja majd — ha megtanul beszélni. Dehát ez is csak idő kérdése már nála csupán. (jg.)

mert a jelekből ítélve a leasai lakosok nem ösztönösen cselekedtek, hanem *előre készülődtek az ellenállásra* és így feltehető, hogy felbujtók vannak a zendülő parasztok mögött. Az aradi főügyész megbízására Herb János dr. törvényszéki elnök, mint vizsgálóbíró elrendelte a vizsgálatot, amelynek megejtésére Mandru Miklós ügyész társaságában ma délután két órakor kiutazott Nagyhalmagyra és innen kocsival fog ellátogatni a községbe, ahol a zendülés történt.

Ennek a vizsgálataknak majd a feladata megállapítani, hogy a leasai zendülést *csakugyan a sorozatos végrehajtás, vagy pedig lelkiismeretlen felbujtók munkája robbantotta ki.* Miután az ügy vizsgálati stádiumban van, az aradi ügyészség nem informálta a sajtót az esemény közelebbi részleteiről.

Öröklött ösztön

Irtó: GEORGES POURCEL

Villogó szemekkel néztek össze. Ez volt az első összeveszésük. Mint a sziklából a láng, egy szóból lobogott ki s pillanat alatt elérte az indulatok tetőfokát.

— Heléne... kérlek... hallgass!

Az imént még bátran dacos asszony irtózva hátrált a férfi begörbített ujjá, kinyújtott kezei elől:

— Ó, Marcell... félek!... Ugy nézel, mint egy gyilkos!

A férfi kezei erényedten lecsuklottak. Ólom szürke arccal dadogta:

— Heléne, bocsáss meg!

De a fiatalasszony, még mindig rémülten, válasz nélkül menekült a szobjába.

Marcell, mint egy álomban járó, néhányat lépett, a tükörből megbámulta holtrafakult arcát, végigsimogatta a homlokát és lehanyatlott az íróasztal előtti székre.

Kétéves házasság és eddig egy visszás hang sem hangzott közöttük. Mi volt ez az iménti dühroham?...

Az íróasztal egyik fiókjából elővett egy arcképalbumot. Kivett egy képet. Régi kép volt. Időtől megsárgult. Fiatal pár, a nő menyasszonyi ruhában, a férfi frakkban. Hosszan elnézte.

— Mennyire hasonlítok az apámhoz! — mormogta.

Igaz volt. Ugyanaz a keskeny arc, magas homlok, bánatos mosoly, révedező, tompa tekintet. A fiatalaságára gondolt. Szegény fiatalaságára!... az anyjára alig emlékezett. Hat éves sem volt, amikor az anyja meghalt. A férje ölte meg. Megfojtotta. Rettenetes családi dráma volt. Szenvedélyes, szerelmi dráma. A férjet, aki a hűtlen asszonyt megölte, felmentették. A törvény megbocsátotta, de a városkában, ahol élt, nem bocsátották meg a gyilkosságot és haláláig kitértek az utjából. Kérülték, mint egy bélpoklost,

Marcel szomorú gyermekkorát ezzel a kiközösített, komor, gyilkos apával élte át. Szeretet, gyengédség nélkül. Visszafojtott zokogások, rejtett bánatok keserűségében. Lelke mélyén felgyülemlett szenvedélyes haraggal a sors igazságtalanságáért. Fékteleen indulatos gyerek volt. Egyszer egy dührohamában el is ájult. Emlékezett, öreg cselédjük akkor ezt mormogta:

— Ugy fogja végezni, mint az apja!

Ez a vad féktelenség idővel elkompuult. Az apja meghalt. Egyedül vágott neki az életnek. Mikor Heléne-nel találkozott, első pillanatban megszerette. Ez a szerelem kárpótlása a sors eddigi igazságtalanságaiért. Heléne szép volt, elegáns, szeszélyes, megkívánta, hogy imádják és megkövetelte a tömjénezését.

Marcell homlokán kiütt a hideg. Felugrott, megrázta a fejét, mintha egy szörnyű látománytól akarna szabadulni. Fel s alá járt a szobában... Miért is haragudott az imént? Mert Heléne egy kicsit megkésett?... nem, nem... Mert kihívóan, dacosan és gúnyosan a szemébe vágta: „A szeretőmtől jövök!...” Asszonyi, császi, üres kérdés... Hiszen Heléne szereti őt. És mégis... az asszonyoknál sem lehet kiokosodni! Az apja is így okoskodott... örökölte a filozófiát... De vajjon csak azt örökölte? Furcsa, merev tekintettel nézegette a kezeit. Félt a kezeitől... Ezek az íróasztal lapjára fektetett, elernyedt nagy kezek, mintha egy más ember kezei lettek volna. Nyugtalanító, biztos fogású kezek, ideges, izmos, hajlékony ujjak, puha, fehér, asszonyi nyakba mélyedők, életerek elfojtói... Még most is reszkettek az iménti harag hatásának utórezgésében. Ó, milyen rettenetesen vad mozdulat volt!... az az ösztönös, borzasztó előrenyulás... valamit megragadni, összeszorítani, megfojtani! Heléne nem tévedett!... pedig ő semmit sem tud, nem sejt a szörnyű titkot. Ezek a kísértő kezek... a régi gesztus megtalálásában... Irtózat! Félt az éjsza-

kától... ezekkel a kezekkel... Ma még megfékezte őket... de holnap?

Kerülni fog minden legcsekélyebb vitaközvetítést Heléne-nel. Hiszen nem is szoktak vitaközvetíteni. Most is ok nélkül kaptak össze. Igen, ok nélkül... Mit vethet Heléne szemére? Bevásárlások, néhány táncos-tea, ártatlan flörtölés... mással nem is, mint Jacques-kal, az ő legjobb barátjával. Ezért igazán nincs oka haragudni... És ha mégis... megegyeszen elfogná az iménti örület, el fog tűnni... Lesz elég lelkiereje akár a halálba menekülni, semhogy öröklött ösztönétől hajtva gyilkoljon.

Ez az elhatározás hirtelen megnyugtatta. Mosolyogva, felszabadultan állt fel.

— Megyek aludni... Reggelre eloszlanak ezek a kínos érzések. Holnap napvilágnál, mindent másként fogok látni...

Bement a hálószobába. Helénét bánkódásában érte utól az álom. A villany égett. Hamvas arcán könnyek nyoma, hosszú pilláin még ott rezgett az utolsó könnycsepp. Marcell szívet elöntötte a gyöngédség. A lelkiismeret-furdalás. Fel akarta ébreszteni, hogy bocsánatát kérje... Habozva nézte az alvót. Heléne édesnyugodtan aludt, mint egy drága, elkényeztetett gyermek, akinek mindent meg kell bocsátani. Egyenletesen pihegett, hálóingének csipkái közül kiviláglott tökéletes vonalú, bársonyos, vakítóan fehér nyaka...

Marcell mellé csuszott, lassan, óvatosan, hogy valahogy fel ne ébressze az édesen alvót. De Heléne mély álmában, tudat nélkül is megérezte valakinek a jelenlétét és panaszosan nyöszörgött:

— Jacques, drágám... te vagy?

Jacques!... azt mondta, Jacques!

A férfi szemét elöntötte a vér. Az öröklött ösztön, mint a vihar a szalmaszálat, elsöpörte a józanságát. Begörbített ujjai, igazságot osztó kezei dühösen fogták át az alvó törékeny, hófehér nyakát...

Mint a Habsburg-ház fejét ünnepelték ma délelőtt a nagykoruvá lett Ottó főherceget

Ottó diszmagyarben jelent meg az ünnepi misén — Ünnepeltek a bécsi és budapesti legitimisták — Incidens a bécsi kapucinusok temploma előtt

Budapestről jelentik: Ottó születésnapjának alkalmából a budapesti bazilikában ünnepi mise volt, melyet gróf Mikes János szombat-helyi püspök celebrált. Az ünnepi beszédet Wolkenberg Alajos egyetemi tanár tartotta. A misén az összes legitimisták megjelentek.

A bécsi legitimisták Ottó királyi herceg nagykorúsága alkalmából szintén hálaadó Istentiszteletet tartottak a kapucinusok templomában. Az Istentisztelet után kis incidens zavarta meg az ünnepséget, amennyiben a templom előtti téren egy munkás eltette a Habsburgokat és a Monarchiát. Az ügyeletes rendőrök a renitenskedőt beszállították az őrszobára, ahol kihallgatták, majd szabadon bocsátották.

Brüsszelből jelentik: Ottó főherceg nagykorúságának napján ünnepi vacsora volt a Habsburg-kastélyban. A fiatal főherceg ült az asztalra és katonai egyenruhát viselt. Tőle jobbra ült édesanyja, balra pedig nagyanyja. Sixtus és Xavér pármái hercegek után sorrendben a bécsi és budapesti volt udvari mé-

tóságok következtek. Az étkezés ideje alatt beszéd nem hangzott el. A társaság fél tizenegykor oszlott szét. Délelőtt tizenegy órakor Zita exkirályné a kastély szalonjában fogadta az előkelőségeket és közölte velük, hogy Ottó királyi herceg nagykorúsága folytán egyedüli feje a Habsburg-háznak.

Délelőtt fél 11 órakor a Croix-kastély kápolnájában Seidl Ernő püspök, volt udvari plébános ünnepi misét celebrált. Ottó a misén diszmagyarban, míg Zita talpig feketében jelent meg. A mise befejezése után Seidl Ernő püspök kezét Ottó fejére tette és megáldotta a főherceget. Ottó ezután alázatosan megcsókolta a főpap kezét. A kápolnából a vendégekkel együtt a fogadótermekbe vonultak, ahol Ottónak a különböző ajándékokat és üdvözlő irásokat adták át. Ezután Zita kinyilatkoztatta Ottó nagykorúságát és egyben ez alkalomból mint a Habsburg-ház fejét ünnepélyesen üdvözölte. Ottó meleg szavakkal mondott köszönetet anyjának gyámsága ideje alatt iránta tanúsított szeretetéért és gondoskodásáért.

Lehár Ferenc a télen Aradra jön és ő maga dirigálja a „Friderike“ operettjét

— A világhírű magyar zeneszerző erdélyi turán — Bucurestibe is megy — Beszélgetés az impresszárióval

Nemrég ünnepelték Lehár Ferencnek, a világhírű magyar zeneszerzőnek 60 esztendő születésnapját. Az ünnepség külön alkalom volt arra, hogy föllevenítsék sikerdus múltját Lehárnak, akinek élete a hírnév expresszvonatán száguld még mindig előre. Világvárosok perronján zeneszóval és virággal várják, diszokleveleket kap, első- és másodosztályú érdemkereszteket tűznek a mellére, primadonnák legszebb mosolyukat scenirozzák neki és színigazgatók derékba hajtják a hátgerincsonjtjukat, ha átlépi színházuk kapuját...

Tantiémjei a legmerészebb elképzeléseket is felülmúlják. Európa valamennyi színházi ügynökségnél érdekelve van, operettjei a világ minden színpadán „futnak“ és hatvanéves születésnapja alkalmából ciklusokat rendeznek, mint Sekszpirnek, vagy Moliernek... A karrierje szédületes tempóban emelkedett. Katona-karmesterből, alig néhány év leforgása alatt, a legünnepeltebb magyar zeneszerzővé arrivált. Kastélyában ritkán tartózkodik, szállodákban és hálókocsikban él, mint egy grand-seigneur, komornyikkal és titkárral.

Legutóbb Budapesten dirigálta legújabb operettjének, a „Frideriká“-nak premierjét. Valamelyik előadáson jelen volt Nicolae Popescu, a bucaresti-i impresszárió, aki gyorsan átlátta, hogy mit jelent az, ha Lehár a pódiumon megjelenik. Azonnal érintkezésbe lépett a művésszel, aki hajlandónak mutatkozott elvállalni egy bucaresti-i és ezzel kapcsolatban erdélyi turné megrendezését.

Beszélgöttünk Nicolae Popescuval, aki elmondta, hogy Lehár Ferenc lehozatala nagy kiadásokkal jár és éppen ezért, tekintettel arra, hogy ezeket egy kizárólagos bucaresti-i vendégfellépéssel nem tudja biztosítani. Erdély nagyobb városaiban, így Aradon, Temesváron, Kolozsváron, Nagyváradon és Brassóban is fel fogja léptetni, ahol Lehár nagy művészi eseményt jelent.

Ami a bucaresti-i fellépést illeti, amennyiben lehetséges lesz, az Alhambrában fogják megtartani egy alkalmi előadás keretében,

amelyen Lehár legújabb operettje kerül színpadra, vagy pedig az a Lehár-revü, amelyet két élelmes bécsi szerző írt és amelyet filmre is feldolgoztak. Lehár fogadtatására Bucuresti színházi köreiből nagy előkészületeket tettek, mert azt akarják, hogy a kitűnő zeneszerző otthonosan és jól érezze magát a román fővárosban.

Ami az erdélyi színházakat illeti, Popescu megkeresést fog intézni valamennyi erdélyi színházhoz és főleg a „Frideriká“-t fogja javasolni, amelynek kétszeres szenzációja lesz az a tény, hogy premier és maga a szerző dirigálja.

A hibás határmegállapítás okozza

A belügyminiszter nem tűr irredenta s antiszemita mozgalmakat. „A liberálisok alatt százezres fizetéseket kaptak egyes tisztviselők.“

A trónbeszédre adott felirati válasz a kisebbségek egyenjogúságáról beszél.

Bucurestiből jelentik: A kamara mai ülésén Dutak ukrán képviselő a csendőr brutalitásokat tette szövé. Mihalache belügyminiszter válaszában kérte a képviselőt, hogy konkrét követeléseket hozzanak a kamara elé. Ugy tudja, hogy az ukránok között irredenta propaganda folyik. Ő, a kisebbségeket az alkotmányos egyenlőség elve alapján kívánja kezelni és nem tűri, hogy körülük akár irredenta, akár antiszemita vagy adózási propaganda folyjon. Ezzel szemben lojalitást kér.

Lupu, a máramarosi parasztaik nyomorát tárja fel. Lázár Ilés dr. kormánypartii képviselő csatlakozik Lupu dr. felszólalásához. Eddig semmi komoly intézkedés nem történt és ő egyedül dolgozik a nép méltó nyomorának enyhítéséért. A nyomort egyedül az okozza, hogy a határt úgy állapították meg, hogy a lakosság földjének egyrésze vagy Csehországban, vagy Lengyelországban maradt.

Mihalache: Tiltakozik az ellen az állítás ellen, hogy a kormány semmit sem tesz a máramarosiakért. De tekintetbe kell venni a mai pénzügyi viszonyokat. Így a kormány viszon jüveg-

Central

harisnya-áruházban
hibamentes selyem
flor női harisnya

Bul. Reg. Maria 18.

68 Lei

Ma van Tolsztoj Leo gróf halálának huszadik évfordulója

Ma, november 20-án van a huszadik évfordulója annak, hogy a tizenkilencedik század egyik legnagyobb írószénije: gróf Tolsztoj Leo az antopovi pályaudvaron örök álmra hunyta le szemét. Tolsztoj Nikolajevics Leo gróf a tulai kormányzóságban levő Jasznaia Poljana birtokon született 1828. szeptember 9-én. Középiskolai elvégzése után a kazáni egyetemen a keleti nyelveket és jogot tanulmányozta, majd 1851-ben tüzéraltiszt lett a Kaukázusban. A krími háborúban már mint tiszt vett részt. A háború után Szentpétervárra helyezték át, ahol megismerkedett Turgenyev Ivánnal, aki felismerte a fiatal író hatalmas tehetségét s rávette arra, hogy kizárólag az irodalomnak éljen. 1862-ben Tolsztoj gróf feleségül vette Behrs Andrejwna Zsófiát, egy moszkvai orvos leányát. A hetvenes évek elején Tolsztoj népcelvési munkákat írt, majd 1877-ben megalkotta élete egyik legszebb művét: a Karenin Annát. Amikor egy Szutajew nevű vallásalapító paraszttal ismerkedett meg, más irányt vesz munkássága. Az öskereszténységre és a népek egyszerűségére akarja építeni életfelfogását. Számos vallással foglalkozó műve után, 1890-ben megírja a Kreutzer-szonátát, amely egyik legolvasottabb műve. Ebben a házasság intézményét támadja meg és a lemondást hirdeti. Tolsztoj egyik legszebb munkája a Háború és Béke, amelyet 1872-ben adott ki.

Gondolkozása és életmódja miatt a nagy írónak surlódásai támadtak családjával, különösen feleségével, aki nem akarta megengedni, hogy szegény paraszt módjára éljen és vagyonát a szegények között szétosztja. Több sikertelen kísérlet után, hogy családját elhagyja, 1910-ben végül, egy hideg őszi estén eltávozott otthonról, hogy soha többet vissza ne térjen. Utközben beteg lett és az antopovi pályaudvaron örök álmra hunyta le szemét. Tolsztoj Leo gróf tanait az elhagyott orosz parasztság mohón itta lelkébe, de nemcsak Oroszországban, hanem Angliában, Amerikában és Ausztráliában is ezerszámra éltek hívei, akik valóságos felekezetszerűen szervezkedtek.

gyarat állított fel, hogy a népet munkához juttassa. Negura (liberális): A Vidrighin milliőről beszéljen...

Mihalache: Tényleg a liberálisok csak százezres fizetéseket adtak egyes tisztviselőknek, akik százmilliókkal károsították meg az országot. Ezzel szemben, Vidrighin milliárdokat takarít meg.

Poluzi Miresesti előadó a trónbeszédre adandó felirati választ olvassa fel, amely nyomon követi a trónbeszédet. A válasz foglalkozik a kisebbségi kérdéssel és hangsúlyozza a népkisebbségek egyenlőségét. A kamara ülését legközelebb hétfőn tartja meg.

A felirati vita hétfőn kezdődik meg a kamarában, amelyben a liberálisok részéről Duca, a lupisták részéről Lupu, a Magyar Párt nevében dr. Willer József, a németek részéről dr. Hans Ottó Roth és a zsidók részéről dr. Fischer Tivadar, a szociálisták részéről Raduceanu Lotar és Mirescu, a kormánypart részéről Poluzi Miresesti és Mihalache írogatnak felszólalni. Hír szerint felszólal még Vlad Aurel volt miniszter is, aki ellenzéki beszédet fog mondani.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tanácsilése

Romániában szó sem lehet inflációról

Alaptalan hírek, amelyek nyugtalanságot keltenek — A kiskereskedők sérelmei —
Dr. Rácz Sándor érdekes indítványa — A kamara küldjön képviselőt a parlamentbe
— Akció a hegyaljai borok kivitele érdekében —

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ma délután tanácsilést tartott. Az ülésen napirend előtt *Mateescu* István alelnök szólalt fel, aki beszédében kitért a most ismét mind gyakrabban elhangzó inflációs hírekre. Kijelentette, hogy felmérhetetlenül káros szolgálatot tesznek gazdasági életünknek azok, akik az infláció gondolatát a levegőbe röpitik. Nyugtalanság, zavar, bizalmatlanság támad ezek nyomán a közönségben. Romániában ma fel sem szabad említeni ezen kérdés lehetőségét és szó sem lehet egy újabb inflációról. A lej stabilizációja minden tekintetben sikerült és azt befejezett aktusnak kell tekinteni.

Az inflációval kapcsolatban tehát minden komoly alap nélkül terjedt el a nyugtalanság.

Engel Gyula a Fűszerkiskereskedők Testületének elnöke szólalt fel ezután. Szóvá tette a gyufatrösztnek azt az eljárását, mely szerint az egyes gyufadobozokon az a felírás szerepel, hogy 10 doboz ára 25 lej, holott a kiskereskedők olyan áron kapják a gyufát, hogy azt nem adhatják 27 lej 50 banán alatt. Ez a helyzet azt idézheti elő, hogy a közönség árdrágítóknak tekintse a kiskereskedőket, bár erről szó sincs. Kérte, hogy interveniáljon a Kamara a gyufatrösztnél oly irányban, hogy az, vagy vonja ki a forgalomból ezeket a gyu-

fásdobozokat, vagy pedig olyan áron dobjassa azokat a kiskereskedők rendelkezésére, hogy azok eleget tehessenek a dobozokra írt felírásnak. *Engel Gyula* egyben kérte a Kamarát, hogy indítson akciót az utadói leszállításának érdekében.

Ezután *Rácz Sándor* dr. emelkedett szólásra, aki rendkívül érdekes és nagyfontosságú indítványt terjesztett a Kamara elé.

— Indítson országos mozgalmat a Kamara — mondotta *Rácz Sándor* dr. — a választójogi törvény megváltoztatása érdekében.

Foglalják törvénybe azt, hogy minden egyes Kamara külön képviselőt küldhessen a parlamentbe.

Óriási fontossága van a mai viszonyok között annak, hogy a politikusok mellett gazdaságilag képzett szakemberek is helyet foglaljanak a parlament tagjainak soraiban. Sajnos, ma éppen ezek hiányoznak onnan.

Pacurar Brutus kamarai főtitkár és dr. *Falus* Lajos titkár ismertették a gyümölcs exporttal kapcsolatos új rendeletet és változták a Kamarának a hegyaljai borok kivitelének érdekében megindított akcióját. Több adminisztratív jellegű pont után a tanácsülés egyhangúlag elfogadta az 1931. évi költségvetés tervezetét, amely 25 százalékos megtakarítást mutat föl a múlt évével szemben.

Színház — Irodalom — Művészet

Kisfaludy-emlékünnepe az aradi színházban

Előkelőségek a nézőtáren. — Emlékbeszéd Kisfaludyról — Nívós műsor — A Pártütő előadása

Ünnep volt ma este az aradi színházban. A Magyar Párt aradi tagozatának közművelődési osztálya *Kisfaludy* Károly halála centenáriumának emlékére áldozott és ünnepi estet rendezett. Az a tény, hogy a Magyar Párt részéről indult el *Kisfaludy* Károly centenáriumának megünneplése, magyaros hangulatba öltöztette a színház nézőterét. Előkelő magyar közönség jelent meg az előadáson, amelyen a nívós ünnepi műsorral párhuzamosan a költő egyik vigjátéka: a „Pártütők” is színre került. A nézőtér csaknem megtelt és a zsölyékben, valamint a földszinti páholyokban az elit magyar közönség előkelő reprezentánsait láthattuk.

Jobb oloalon a nullasor tizes számú székén dr. *Barabás* Béla foglalt helyett. A földszinti páholyokban pedig *Kintzig* Jánost, *Purgly* Lászlót, gróf *Porcia* Lajost, *Takácsy* Miklóst, báró *Andrényi* Lajost fedeztik fel családjaik körében. A polgármesteri páholyban pedig dr. *Velesov* Géza alpolgármester ült. Dr. *Barabással* átellenben *Dániel* Péter, ezüstös feje csillant meg.

Feszült csendben borult félhomály a nézőtérre és a zenekarban fölcsendültek Erkel Ferenc Hunyadi-indulójának akkordjai, amelyet *Kovács* Mihály színházi karmester precíz vezényletével a filharmonikusokkal megerősített szintársulati zenekar művészi kidolgozásban interpretált. Utána *Dömötör* Bertalan, a kulturális szakosztály elnöke lépett a függöny elé és tömör beszéddel megjelölte azt az utat, amelyen a párt közművelődési alakulata a jövőben haladni kíván. Ezután széltlibbet a függöny és apotheozis tárult a közönség elé. *Bondár* Mancika pedig ügyesen egy *Kisfaludy*-verset szavalt. Majd az est ünnepi beszéde következtetett *Burján* Gyula gimnáziumi paptanár előadásában.

A fiatal és ékesszóló tanár végigvezette hallgatóságát *Kisfaludy* Károly élete mentén, születésétől a borongós őszi napon bekövetkezett haláláig. A közönség elé vetítette *Kisfaludy* Károly első lépéseit a művészetek felé,

amikor festő akart lenni, miután már az uniformist is levetette és szerelmében is csalódott. Érezte azonban, hogy lelkét, vágyait, a festegetés nem elégíti ki, összeköttetésbe került bécsi tartózkodása idején neves íróemberekkel, színészekkel és amikor Székesfehérvárott 1819-ben bemutatták a „Tatárok” című szomorujátékát, a németesedéssel küzdő Budapest fölfigyelt rá, fölfigyelt és teret adott neki Pesten, hogy rövid idő alatt a magyar vigjáték atyjává avassa. *Burján* Gyula kifejtette, hogy miért kell őt a magyar költészet romantikus és nemzetisebb iránya megalapítójának tekinteni, aki ismertté tette nevét a feledésbe boruló *Baróti* Szabó Dáviddal, *Virág* Benedekkel szemben, mert a reformkorszak irodalmát nyitotta meg, amely *Petőfi*hez és *Arany*hoz vezetett. Lendületes szavakkal zárta be beszédét *Burján* Gyula:

— *Kisfaludy* Károly nagyságát, emlékét akkor becsüljük meg a legjobban, ha szellemét irodalmunkban továbbvisszük.

Nagy taps köszönte meg *Burján*nak az ér-

Pánik a craiovai nagy pénzüintézet bukása miatt

Craiovában megröhanáltak a pénzüintézeteket — Az Eschenay-bankház egyik legrégebb és legelőkelőbb intézete volt az országnak — Mi okozta az összeomlást? — A Banca Nationala szanálja a pénzüintézetet

A craiovai bankösszeomlás nagy izgalmat okozott a pénzüpiacon. Ami még tegnap hihetetlenül hangzott, azzal ma befejezett tényként számolnak Románia pénzügyi kapacitásai. Az Eschenay-bankházat körülbelül hetven évvel ezelőtt alakították meg Craiovában és az O királyság legtekintélyesebb pénzüintézetek közé emelkedett. Összeköttetései behálózta a csatolt részeket is. A pénzüintézet az Unirii-ucában lévő palotában székel.

Az Eschenay-bankház tulajdonosai igen előkelő rokonsággal rendelkeznek. A craiovai Mendi-család az ország legelőkelőbb zsidó pénzügyi családja, rokonságban áll a pénzüintézet tulajdonosaival. A Mendi-család a malomiparban helyezte el tőkét és a család egyik leánya *Langfield* Erdehez, az Első Budapesti Gőzmalom r.-t. igazgatójához ment feleségül. Az összeomlás előtt álló pénzüintézet tulajdonosai *Avram*, *Sandu* és *Jacob Aacher* Eschenay, akik a pénzüpiacon igen előkelő pozíciót töltöttek be. Az eddig kiszivárgott hi-

tékes előadást, amelyet a szintársulat primadonnájának: *Agoston* Babának nagyszerű dalai: a „Cigány Panni”, a „Lilomszál” és a „Minék turbékoltok bugó vadgalambok?...” követték. Friss előadó temperamentummal termett a színpadon *Agoston* Baba és a hatást csengő hangon tolmácsolt dalai csak fokozták. Művészi értékű szám fejezte be az ünnepi műsort. *Héjja* Ilonka stílusos zongora kísérete mellett *Stern* Rózsika, az ismertnevű hegedővirtuoz *Hubay* Jenő nagy felkészültséget követelő koncert-darabjaival szerepelt. Művészetének egészen finom árnyalataival teljesen magával ragadta a közönséget. Ezután kezdődött meg a Pártütők előadása, amely az est hangulatával harmonizáló volt és a főszereplők: *Izsáky* Margit, *Harmath* Jolán, *L. Kiss* Mariska, *Jávor* Alfréd, *Fratta* Géza, *Csóka* József, *Kun* Dezső, *Rajnay* Sándor a mű örökbecsű szépségeit tudásuk teljes latba vetésével juttatták érvényre.

Az aradi Városi Színház műsora. Péntek: *Alvinczy*-huszárok, C bérletben, rendes helyárrakkal. Szombat: *Román* előadás. Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Matiné*, a *Kisfaludy* Károly halálának jubileumára rendezett díszelőadás teljes műsorával, félhelyárrakkal. Délután fél 4 órai kezdettel, mérsékelt helyárrak mellett: *Lehullott a regényárfája levele*... Este 9 órakor: *Első tavasz*, operett-nívós, bemutatkozó előadás. A bérletben, rendes helyárrakkal.

Az aradi színházi iroda hírei. Vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán: *Első tavasz*. Az „Első tavasz” első az operettműsorok között, mert alig van példa rá az egész operettirodalomban, hogy zene és szöveg olyan kitűnő egységben szolgálja a célt, a mindennapi élet bajainak, gondjainak feledtetését, mint ahogy az az *Első tavasz*-ban történik. *Evánál* (*Kornély* Mária) és *Adámnál* (*Fratta* Géza) kezdődik a darab, de játszik benne a mai Oroszországból való száműzött hegedőművész is (*Keleti* Árpád), ragyogó szerepe van a darabban a szimpatikus *Vince* *Emminek*, aki *Marist*, *Szendrey* *Misinek*, aki *Robot* játsza, *Dancs* *Icának*, aki *Otti* szerepében biztos siker előtt áll, *Kiss* *Mariska*, *Gömöry* *Emma*, *Csóka* *József*, *Rajnay* *J. Sándor* egészíti ki a kitűnő együttest, amelynek kivételes sikereit *Halmágyi* *Harry* táncszámai is fokozni fogják. — Vasárnap délután csak egy előadás: *Lehullott a regényárfája levele*... A vasárnap délelőtti *matiné* miatt délután csak egy előadás lesz. A *Lehullott a regényárfája levele*... megy délután fél négy órai kezdettel, mérsékelt helyárrak mellett. — Vasárnap délelőtt *Kisfaludy* *Károly*-*matiné*. A csütörtöki siker után nagy érdeklődés fog megnyilvánulni a *Kisfaludy* *Károly* halálának száz éves jubileuma emlékére rendezett díszelőadás műsorának második színre hozása iránt is, mely vasárnap délelőtt tizenegy órai kezdettel *matiné* keretében megy végbe. A *Kisfaludy*-*matiné*t félhelyárrakkal adják. Jegyek már ma kaphatók az elővételi pénztárnál.

rek szerint, a pénzüintézet aktívái 580 millió lejt, passzívái pedig 520 millió lejt tesznek ki. A bank szanálásának ügyét maga a Banca Nationala vette kezébe és ezért minden lehetőség meg van arra, hogy a pénzüintézetet szanálni fogják.

A pénzüintézet bukásának hírére egész Prahovamegyében óriási pánik tört ki. Craiovában megröhanáltak az összes pénzüintézeteket.

Amennyiben az Eschenay-bankházat nem lehetne szanálni, úgy több, mint egy millió lejt válna immobilá a megyében. A kényszerűséggel az okozta, hogy a bank kintlévőségei 90 százalékban gazdáknál vannak kihelyezve. *Burleanu*, a Banca Nationala kormányzója, hosszabb megbeszélést folytatott az Askenaz-bank vezérigazgatójával és a Banca Nationala 100 millió lejt hízelt fog adni az összeomló pénzüintézetnek, hogy azt mobilá tegye.

Tilea alminiszter provokálta Willer József magyarpárti képviselőt

Bucurestiből jelentik: A szalmári magyarpárti gyűlés után, az egyes kisebbségi lapok közölték, hogy Tilea alminiszter megfenyegette a magyarságot, Ezt a hirt Tilea megcáfolta, de akkor már megjelent Willer József dr. cikke, amelynek tartalmát az alminiszter sértőnek találta magára nézve és a magyar képviselőt, Radu Romanescu és Roman Vasilescu vezérkari ezredek útján provokáltatta. Willer dr. kijelentette, hogy csak politikai kritikát akart gyakorolni és személyében nem sértette meg Tileat. Ezzel az afér befejezést nyert.

Budapesten ma lefoglalták a Népszava példányait

Budapestről jelentik: A királyi ügyészség a Népszava „Habsburg-ház” címen megjelent és az 1913. évben hozott 34-ik törvény cikk 3. paragrafusába ütköző közlemény tartalma miatt, előterjesztést tett a soros vizsgálóbírónak az újság lefoglalására. A vizsgálóbíró a királyság intézményének sajtó útján elkövetett megüldözése címén, elrendelte a Népszava példányainak lefoglalását.

A legjobb angol tea,

amelytől minden szakértő
elvan ragadtatva és min-
denütt előnyben részesül, a

HORNIMAN'S TEA

Lutai polgármester magánvagyonából elő- legezte a tisztviselőper költségeit

Százezer lej elő-
leget utalt át egy
bucuresti-i ügy-
védnek — Titokban tartják az érdekes perben a város jogi képviselőjének nevét

Feltűnést keltő hírről vettek ma tudomást az aradi városi tisztviselők körében. Ismeretes, hogy a város tanácsa elhatározta, miszerint folytatja a tisztviselőper és felhatalmazta Lutai Cornel dr. polgármestert, hogy megfelelő bucuresti-i ügyvédet bizzon meg a város képviselőjével. A Legfelsőbb Semmitűszék ugyanis november 29-én tárgyalja az első tisztviselőper és ez az ítélet döntő sulyra lesz, amennyiben a többit is az első per módjára bírálják el. A polgármester legutóbbi bucuresti-i útja alkalmával megbízott egy ismert bucuresti-i ügyvé-

det a város érdekeinek védelmével, azonban az illető ügyvéd nevét szigorúan titokban tartják. A tisztviselők ma feltétlenül megbízható forrásból azt a hirt vették, hogy Lutai Cornel dr. polgármester magánvagyonából százezer lejt utalt át az ügyvédnek előlegképpen. A polgármester ugyanis nem akarta az ügyet különböző formalitásokkal elhuzni, miután a tárgyalástól már csak napok választanak el és ezért nem utalta ki az előleget a város pénztárából. Ehelyett a saját vagyonából előlegezte a per költségeit.

A modern házasság regénye

Százezer lej kártérítést kap egy aradi szobrászművész, hogy egyheti házasság után elváljon feleségétől

Egy expressz-házasság és egy »még-expresszebb« válás érdekes története — Az elmaradt egyházi esküvő — Váratlanul felbukkan a nagykereskedő-udvarló — Izgalmas tárgyalások egy aradi ügyvédi irodában

Pontosan egy héttel ezelőtt történt, hogy az aradi városháza anyakönyvi hivatalában örök hűséget esküdtek egymásnak P. Mihály ismert aradi szobrászművész és S. Piroška aradi urileány. Az esküvőhöz szükséges diszpenzációt egyetlen délelőtt szerezték meg, úgy, hogy a házasságkötés alkalmával dr. Velosov Géza alpolgármester a szokásos szerencsekívánatok tolmácsolásánál meg is jegyezte:

— Ez azután expressz-házasság volt!

Sem a polgármester, sem pedig a házasság tanui, vagy a jelenlevő tisztviselők nem sejtették, hogy a házasság vége „még-expresszebb” lesz. P. Mihály szobrászművész ma ugyanis megjelent az anyakönyvi hivatalban és beszerelte a szükséges iratokat — a váláshoz. Pontosán egyheti házasság után. A gyors válás részleteiből pedig igen érdekes szerelmi regény bontakozik ki.

A fiatal házások szerelme régi keletű volt. P. Mihály, aki ma Magyarországon ismert nevű művész, akkoriban még pályája kezdetén állott és a fiatal pár elhatározta, miszerint várni fog az esküvővel, mindaddig, amíg a szobrászművész karriert csinál. P. Mihály Magyarországra költözött, ahol pár év alatt jelentős karriert futott be. Az elmúlt hetekben a szobrászművész látogatóba jött haza és itt újra összekerült S. Piroškával és kettesben elhatározták, hogy most már házasságot kötnek. Nekiláttak a szükséges iratok beszerzésének és kitervezték, hogy az esküvő után Magyarországra mennek, ahol P. Mihálynak műterme van. Egy héttel ezelőtt megtörtént a polgári házasság és kitűzték az egyházi esküvő napját is, amely után Magyarországra akartak utazni. Beszerették az utlevelet is, azonban az egyházi esküvő váratlanul elmaradt, a magyarországi utazással együtt. Közben ugyanis váratlan esemény történt, amely felriogatta és semmivé tette a szép terveket.

Azon idő alatt, míg P. Mihály Magyarországon küzdött az elismerésért, Aradon S. Piroška megismerkedett D. A. nagykereskedővel, akinek megtetszett a feltűnően szép leány.

A vagyonos, elvált nagykereskedő hónapokon át udvarolt a leánynak és többször tudomására adta, hogy el akarja feleségül venni. P. Mihály hazaérkezése után a leány eltitkolta a távolléte alatt történt eseményeket, melyek csak a polgári házasság megkötése után derültek ki, amikor váratlanul jelentkezett a nagykereskedő. D. A. fellekereste a fiatal férjet s kijelentette, hogy nem tud lemondani a fiatal uriaszonyról, akit el szeretne választani urától és feleségül venni. A szobrászművész érthető meglepetéssel vette tudomásul a kijelentést és kérdőre vonta feleségét. A fiatalasszony a maga részéről is bejelentette, hogy válni akar és férjhez menni udvarlójához és közölte, hogy csak azért egyezett bele a gyors házasságba, mert időközben összeveszett a nagykereskedővel és szakításra került a sor. A szerelme azonban benne is felülkerekedett és maga is legjobb megoldásnak a válást találja.

A szétválás nyomban megtörtént és a fővábbiakat egy ismert aradi ügyvéd vette kezébe. Napokon át tartó tárgyalások után létrejött a megállapodás, amely szerint P. Mihály a váláshoz való beleegyezésért 100.000 lejt kap. Ezzel szemben a nagykereskedő fedezi a válás költségeit és kötelezi magát arra, hogy a válás megtörténte után, legkésőbb egy hónappal, feleségül veszi a fiatalasszonyt. Az okirat aláírása ma reggel megtörtént és P. Mihály felvette a kikötött kártérítés első részét 50.000 lejt. A másik részletet, a megállapodás szerint, a válás kimondásának napján veszi fel. A válókeresetet már a legközelebbi napokban benyújtják, úgy, hogy a kötelező hat hónapi különélés után semmi akadálya sincsen a válás kimondásának.

S. Piroška azaz egyelőre még P. Mihályné az egy heti izgalmak kipihenésére szanatóriumba vonult és a fiatal szobrászművész pedig a közeli hetekben visszautazik Budapestre, hogy ott folytassa művészi munkáját és tovább küzdjön karrierjéért. Egyedül jött Aradra és — éveken át szőtt szép álmái dacára — egyedül is megy vissza, egy érdekes és izgalmas élménnyel gazdagabban...
Marosi Rudolf.

A borsai „kommunizmus”

Ahogy a zavargásokat a csendőrőrmester látja. — A bűnper mai tárgyalása

SZATMÁR, november 20. (Az Aradi Közlöny tudósítójától.) A borsai bűnügy mai tárgyalásán kihallgattak egy Glanz nevű zsidó férfit, akit megvertek. Elmondotta, hogy a község izgalmas napokat élt át, míg Danila ott tartózkodott. A két nép — a román és a zsidó — addig jóviszonyban élt egymással, de azt Danilák megzavarták.

Ezután Stetea csendőrőrmester vallomása-ba azt mondja, hogy rögtön jelentést tett, amikor megtudta, hogy a faluban kommunista-mozgalom van.

Elnök: Mit nevez kommunizmusnak?
Stetea csendőrőrmester: Amikor a falut fellázták!

A védők ellenzik a tanu megesketését, mert tudatlan és nicsen tisztában a fogalmakkal. A törvényszék a tanu megesketését mellőzi.

Ezután a fő tárgyalás egyik legjelentősebb vallomása következett. Sarateanu főszolgabíró lép az elnök elé, aki az ügyben, az első vizsgálatot lefolytatta. A főbíró szerint, a rend nyomban helyreállt, amint Danila elutazott

SZENTGYÖRGYI

divatáruháza

átalakítás előtt áll!

Ezekben a napokban minden egyes készpénzzel fizető vevő

páratlan kedvezményben

részesül!

Győzdődjék meg róla!

Az aradi mozik mai műsora

CENTRAL: Fél 5, háromnegyed 7 és 9 órákor. Premier! Kettős hangosfilm műsor. SONNY BABY, Meghatóan lebilincselő filmjáték. Főszerepekben: Josephine Dunn, Eddie Leonard és Jeanne La Verne. A SÁTÁN LOVASA. Vadnyugati dráma. Főszerepekben: Ken Maynard és Tarzan a csodáló. Az előadások megkezdésekor az ajtók bezártnak.

5, 7 és 9 órákor.
SELECT: Premier! A SÁRLATÁN. Érdekesítő bűnügyi dráma. Főszerepekben: Margaret Livingston, és Herbert Holmes.

ELITE: Új műsor. A CARNÓ INTRIKÁI. Történelmi dráma. Főszerepekben: Lil Dagover, Boris de Fas és Dimitrij Smirnof.

GRADISTE: Új műsor 7 és 9 órákor. HALÁL-UGRÁS. Izgalmas című szórakoztató. Főszereplők: Claire Rommer és Jean Mural.

HIREK

»Hoover-ville«

Ahol még kedélyesek a munkanélküliek

Amerikában történt az eset, a dollár házában, a nagy tervek és nagy blöffök délibábos földjén, ahová az európai szem az optimizmus sugarait szórja. Talán vannak még mindig közöttünk olyanok, akik a szó szoros értelmében egy új világot látnak az „Ujvilág“-ban, egy tejjel, mézzel folyó kanonán, ahol a hatalmas felhőkarcolók talán mézeskalácsból épültek és ahol minden olyan édes, olyan cukros, mint a yankie eleganciája, vagy a miss szépen ki sportolt figurája.

Most kaptunk egy kis józanítót — ime:

A Michigan-tó és Chicago egyik legelőkelőbb negyede között, sajnos, szintén vannak munkanélküliek. Ezek a munkanélküliek amerikaiak és talán abban különböznek az európai munkanélküliektől, hogy nyomorúságuk amerikai stílus és izlésű grimaszokban nyilvánul meg. Mondom, hogy itt az előkelő chicagói negyed mellett, a kontraszt kedvéért hulladékokból építettek maguknak városrészt az amerikai munkanélküliek. A városrészt az Egyesült-Államok köztársasági elnökének dedikálták és elnevezték „Hoover-ville“-nek.

Vajjon mit szólhat ehhez az Egyesült-Államok elnöke?

A munkanélküliek köztársasági hódolata azonban határtalan, mert a városrészt uccáit is az elnök kedvenc szólásmódjainak utánzásával és nem kevés cinizmussal, „Gazdagság-uccának“, vagy „Fellendülés-uccának“, vagy „Kedvező kijelentés-uccának“, vagy „Jó mód“-uccának keresztelték el. Az egyik munkanélküli bányász köztársasági hódolatáért a lordmajorjának választották. Az új lordmajor hivatalos rezidenciája egy düldező deszkabódé a „Fellendülés-ucca“ és a „Gazdagság-ucca“ sarkán.

Az ötletes munkanélküliek megadták a címet, most az a kérdés, hogy a legközelebbi választásokon mi fog történni? Vajjon Hoover elnök, amolyan amerikai lendülettel nem-e fog ellátogatni „Hoover-ville“-be, mert addig bizony kifizetődhet a munkanélküliek voksát megszerezni... (Sár.)

— Könnyen meghült a király. Bucarestből jelentik: A főudvarmesteri hivatal jelenti, hogy a király könnyebben meghült. Azonban indiszpozíciója nem gátolja meg napi munkája elvégzésében.

Meghívó. Az aradi Magyar Párt ezúton értesíti magyar testvéreit, hogy a párt új helyiségét, az „Aradi Magyar Otthont“ Str. Romanului (Zrinyi-ucca 8 sz.) folyó hó 22-én, szombaton este 9 órai kezdettel egy avató-ünnep keretében nyitja meg. Erre az ünnepségre külön meghívás nélkül elő lehet minden magyar. Kezdetén rövid műsor lesz, melyet cigányzene kísérettel tánc követ. Az ételeket olcsó árban a „Dácia“ étterme szolgáltatja. Belépődíj nincs, de a ruhatár kötelező. Az elnökség.

Ocassio!

Nagy zsebkendővásár
Mariora Fischer-cégnél
 Str. Brătianu 2. (Minorita-palota)

— Féláru jegyet kapnak a felekezeti iskolák tanulói. Bucarestből jelentik: Ismeretes, hogy a CFR nemrégiben bevonta a felekezeti iskolák tanulóitól a féláru vasuti kedvezményt. Most aztán hosszú intervenció után rendeletet adott ki a CFR igazgatósága, amelyben közli, hogy a felekezeti iskolák növendékeinek rendelkezésére áll a féláru vasuti kedvezmény. A növendékek a felekezeti iskolák igazgatóinál 25 lej bélyegilletéket fizetnek le, amelyet felküldenek a kultuszminisztériumba s a CFR kiutalja a jegyeket.

— Megerősített aradmegyei főszolgabírók. A hivatalos lap ma Aradra érkezett száma belügyminiszeri rendeletet közöl, amely Oanea Aurél borosjenői és Putici András borossebesi főbírákat megerősíti állásukban.

Spanyolország diktatura előtt

Berenguel tábornok önkény árán is letöri a zavargásokat — Tovább tart a sztrájk — Összeütközés a rendőrséggel — Vér Madrid uccáin — Diákok a sztrájkolók mellett

Madridből jelentik. Berenguel miniszterelnök kijelentette, hogy nem hajlandó tűrni a további zavargásokat. Ő mindenkor a törvény és az alkotmány alapján állott, azonban ha kihívást alkalmaznak vele szemben, hát lássák annak következményeit. Ezt a kijelentést politikai körökben nyílt célzásnak tartják egy új diktatúrára. A madridi általános sztrájk végehez közeledik.

A tömeg rombol — a király vadászik

Madridből jelentik: A Spanyolországból érkező jelentések a helyzetet nagyon komolynak jellemzik. A barcelonai részleges sztrájk kiterjedt a városi forgalmi üzemekre is. Az autóforgalom teljesen szünetel, ezenkívül az utolsó 48 órában az újságok sem jelennek meg. Az általános sztrájk, amely eredetileg 48 órára volt proklamálva, tovább tart. A sztrájkot mindaddig fogják folytatni, amíg a kormány el nem ismeri a szakszervezetekt. Bilbaóban, Valladoidban, Granadában és más spanyolországi városokban is forradalmi hangulat uralkodik. Mindenütt nagy sztrájkmozgalmak vannak és a sztrájkhullám lassankint az egész országra kiterjed. Barcelonában a Katalona-téren a felizgatott embertömeg lerombolta a Cologne kávéházat, ezenkívül az angol-amerikai bank épületét kövekkel bombázta. A rendőrséggel való összeütközésnél egy rendőr életveszélyesen megsebesült. A rendőrség ötven letartóztatást eszközölt.

A diákok nagyrésze a sztrájkolók mellé állott. Olyan híresztelések vannak forgalomban, hogy a barcelonai helyőrségen is forradalmi jelenségek ütötték fel fejüket.

— Próbaképen öt évre felfüggesztik a halálbüntetést Angliában. Londonból jelentik: A halálbüntetés eltörlésének reformjával kapcsolatban ajánlani fogják, hogy próbaképen öt évre felfüggeszték a halálbüntetést. Amíg a parlament a halálbüntetés eltörléséről szóló reformot megszavazza, a belügyminiszter az alsóház határozata alapján minden egyes esetben kegyelmet fog gyakorolni.

— Idők jele. Alperesi, akinek rosszul megy a boltja, de gazdag az apósa, elküldi a feleségét, hogy kérjen egy kis pénzmagot az apóstól. Az asszony visszajön, de pénzt nem hoz.

— Megmondta a papádnak, hogy a gondoktól hetek óta nem tudok aludni.

— Igen, nagyon megsajnál és különös altatóport küldött.

— Gratulált a szomszédjának, Habnichts ur?

— Mihez?

— Tegnap volt az aranylakodalmam.

Habnichts legyint:

— Ha ő azt mondja, hogy arany, akkor biztosan csak dublé.

— Kerülő község új jegyzőt választott. Kerülősről jelentik: Ma folyt le a jegyzőválasztás az aradmegyei Kerülő községben. Ismeretes, hogy nemrégiben egy haragosa meggyilkolta a jegyzőt, akinek utódiát a község ma választotta meg. A választás eredményeképpen Jesco János, volt erdőhegyi segédjegyző lett az új kerülői jegyző. A megválasztott jegyző, aki egyébként Angel István dr. nyugalmazott polgármester unokaöccse, eddig nem avatkozott bele semmiféle politikai küzdelembe és így remélik, hogy hamarosan sikerülni fog a kerülői nép felkorbácsolt kedélyét lecsillapítani.

— Főúri keresztelő. Budapestről értesülünk, hogy az ottani Vas-uccai dr. Pajor-szanatóriumban gróf Zamoyski Kanty János neje, Bourbon Izabella Alfonsa infánsnő egészséges fiúgyermeknek adott életet. A fenséges anya és az újszülött jól vannak. A keresztelőn, amely a koronázó Mátyás-templomban ment végbe, kilenc Bourbon kir. hercegnő és herceg, valamint a Zamoyski grófi család több tagja vett részt. A vendégek tiszteletére a budapesti spanyol kir. követ estélyt adott, amelyen Horthy Miklós kormányzó és felesége is résztvevett.

Alfonz király eddig még nem tért vissza vadászkirándulásáról Madridba.

Általában a helyzetet rendkívül kritikusnak ítélik s egyelőre még nem lehet belátni, hogy a mozgalmak milyen következményekkel járnak.

A sztrájkolók a kora esti órákban Madridban is megütköztek a rendőrséggel. A főváros ostromlott vár képét mutatja. Hivatalos jelentés szerint, a rendőrség és a tüntető munkások összeütközésének hét halott és husz súlyosan sebesült áldozata van.

A kórházak zsúfolva vannak súlyosan sebesültekkel.

A rendőrség kétszáz tüntetőt letartóztatott. Ma reggel még mindig ostromállapot szerű képe van Madridnak. A középületeket katonaság tartja megszállva, az uccakeresztezéseknél gépfegyverek állnak és feltűzőt szuronyu, megerősített járőrök cirkálnak mindenfelé. Este kilenc óra után tilos a csoportosulás az uccákon. A szakszervezetek kijelentették, hogy mindaddig folytatni fogják a sztrájkot, amíg a hatóságok el nem ismerik a szakszervezeteket.

— Feljelentették sikkasztásért egy volt városi tisztviselőt. A permanens bizottság megbízásából Aradváros ügyészi hivatala ma bűnvádi feljelentést tett az aradi királyi ügyészségen sikkasztás címén. Gábor Sever volt városi tisztviselő ellen. A tisztviselő — a feljelentés szerint — nagyobb összeg elsikkasztásával károsította meg a várost. A bűnvádi feljelentéssel egyidejűleg a város ügyészi hivatala megbízást kapott arra, hogy polgári per útján igyekezzen visszaszerezni a várostól eltulajdonított pénzt.

— Bucharin belsmeri eltévelyedéseit. Moszkvából jelentik: Bucharin tegnap nyilatkozatot tett a sajtónak, amelyben beismerte eltévelyedéseit és kijelentette, hogy azonosítja magát a legutóbbi kongresszus valamennyi határozatával.

— Vasuti katasztrófia Németországban. Hamburgból jelentik: Fühlbutten állomáson ma reggel egyik vonat a másikba szaladt. Tíz utas könnyebben megsebesült. Az anyagi kár igen jelentékeny. A katasztrófiát pillanatnyi áramzavar okozta.

— A földművelési miniszter védi Románia mezőgazdaságának jó hírét. Bucarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium egy új szabályzatot dolgozott ki a lucerna és a lóhere kereskedelmére vonatkozólag. A szabályzat megtiltja ezeknek a magvagnak plomba nélküli exportálását. Ugyanakkor pedig az exportra kerülő lucerna és lóhere mellé egy bizonyítványt kell csatolni, melyen a termény eredete fel van tüntetve. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mivel ez előtt olyan minőségű lucerna és lóhere került az exportálandó áruk közé, amelyek csak kompromitálták Románia mezőgazdaságát és veszélyeztették annak jó hírét.

— Felideztek egy gyilkosságot. Budapestről jelentik: Bozsok községben, egy ottani lakos kertjében, férfi csontvázat ástak ki. A ruhafoszványokból és apróságokból megállapították, hogy a holttest Vár Mihály gazda személyazonosságát fedi. A rendőrségi nyomozás kiderítette, hogy a gazdálkodót bűnös kéz tette el láb alól, amennyiben egy Tirpauer Antal nevű gazda gyilkolta meg. Tirpauer elűnt a községből és amint most megállapított nyert, 1918-ban meghalt. Tirpauer büntetett előéletű egyén volt, aki négy törvénytelen feleséget és kilenc gyermeket hagyott maga után.

Az Aradi Ipar- és Népbank vagyona a hitelezők igényeinek kielégítésére szolgál

Spitz Sándor, a felszámolás alatt álló Ipar- és Népbank nyugalmazott főtisztviselője már évek óta pereskedik a pénzügyi felszámolóival. A per tárgyát Spitz Sándor nyugdíjának felemelése és kifizetése képezte. Mintegy 300.000 lejnyi végkielégítést követelt a nyugalomban levő főtisztviselő a felszámoló-bizottságtól és a per hónapról-hónapra, sőt: mondhatjuk, hogy évről-évre prologálódott, míg végre elérkezett az a pillanat, hogy a volt főtisztviselő biztosíthatta magának a perelt összeget, amikor a paragrafusok kiszámíthatatlan magyarázata folytán olyan fordulat állott be az ügyben, amely a legkevésbé sem örvendeztetheti meg a felperest.

Nyomban az Ipar- és Népbank vagyoni helyzetének ingadozása után indította meg a per Spitz Sándor. A keresetet elsőfokon az aradi törvényszék tárgyalta és azt elutasította. Ezzel szemben az ítéletábla megítélte Spitz Sándor főtisztviselőnek a 300.000 lejt. Ekkor azonban az Ipar- és Népbank felszámoló bizottsága felelt meg az ítéletet a bucaresti-i legfelsőbb semmitőszékhez. A másodfoku ítélet alapján a főtisztviselő biztosítási végrehajtás után lefoglaltatta a pénzügyi vagyonából a maga 300 ezer lejt és most már teljes nyugalommal várta a semmitőszék döntését.

A bucaresti-i semmitőszék tegnap tárgyalta Spitz Sándor keresetét. A semmitőszék nem azonosította magát a tábla határozatával és egész meglepetésszerűen elutasította Spitz Sándor keresetét. A semmitőszék azzal indokolja meg a határozatot, hogy a pénzügyi alapszabályai értelmében a nyugdíjjogosultaknak nem lehet kereseti joguk a pénzügyi szembent, mert a bank nem kötelezte magát nyugdíjzetésre és csupán a nyugdíjalap az, amelyből a nyugdíj igényelhető. Az ítélet kimondotta azt is, hogy a bank vagyona a hitelezők igényeinek kielégítésére szolgál.

— Oustric bankár tízennégy millió frankot veszített a párisi tőzsdén. A bankár háboru előtt még pincér volt és háboru után kezdett el a tőzsdén játszani. Nagymennyiségű részvényt bocsátott ki és aztán felverie annak árát. Bukásán most az okozta, hogy a tőzsdén bessz-re fordult az irányzat és a bankárnak nem volt elég tőkéje, hogy a veszteségeit fedezni tudta volna.

— Gyermekparalízis az ökirályságban. Bucarestből jelentik: Az ökirályság huszonnyolc községében váratlanul gyermekparalízis járvány ütötte fel a fejét. Eddig több mint 120 megbetegedés történt. A veszélyeztetett területet elzárták a külvilágtól.

— Új kormányt várnak Bécsben. Bécsből jelentik: A keresztényszocialisták hivatalos lapja reméli, hogy a belpolitikai helyzet mielőbb tisztázódni fog. A lap szerint az új kormány kinevezése nyolc napon belül várható. Az új kormány a nyugalom és a gazdasági újjászervezés kormánya lesz, ezért élére olyan férfi kerül, aki a gazdasági körökhöz közel áll és a pénzügyi kapacitások teljes bizalmát bírja.

— Katonai okmányok felülvizsgálása. A hadkiegészítő parancsnokság felhívja az 1893. évi születésűeket, hogy november 21—22-én jelentkezzenek az aradi rendőrközpontban, katonai okmányaik felülvizsgálása céljából.

— Direkt-hálókocsik Bucaresti és Nizza között. Bucarestből jelentik: December 15-től direkt-hálókocsik lesznek Bucaresti és Nizza között, Budapesten és Bécsen át. A fővárosból a Rapid-vonathoz csatolva indul naponta reggel fél kilenc órakor az új kocsi.

— Változatos tartalommal jelent meg a Der Deutsche Rundfunk új száma. A névös rádiólap vezetőhelyen közli Heinz Thelennek a munkáskultúra és a rádió viszonyáról írt rendkívül érdekes cikkét. Ezenkívül beszámol a rádióhétfő minden nevesebb eseményéről és közli a rádió heti nemzetközi műsorát. Ebben a számban kezd meg a lap I. S. Fletcher érdekesítő bűnügyi regényének közlését.

Asszonyi bosszu juttatta LEVINE ártatlanságát hangoztatja börtönbe Levine óceánrepülő

Barátai szerint felesége jelentette fel, akit elhagyott — Különleges névjegyeknek akarta felhasználni a francia szükségpénz másolatait — „Ha pénzt akarok hamisítani, nem frankot, hanem angol fontot hamisítok“

Levine Charles világhírű óceánrepülő misztikus letartóztatása még mindig izgalomban tartja az osztrák főváros egész társadalmát. Az óceánrepülő az ellene felhozott pénzhamisítási vádat inkább csodálkozással, mint kétségbeeséssel vette tudomásul. Levineet tegnap felkereste a rendőrgazgatóság fogdájában ügyvédje, akit ezzel a keserű megjegyzéssel fogadott:

— *Ugyátszék, hogy világhírű nevenézőt keserves árat kell fizetni!*

A további beszélgetés során az óceánrepülő teljes ártatlanságát hangoztatta és azon a véleményen volt, hogy fatális tévedés áldozata. Azon reményének adott kifejezést, hogy rövid időn belül ki fog derülni ártatlansága.

A rendőrség tegnap kihallgatta Levineet. A kihallgatás során az óceánrepülő elismerte, hogy megbízást adott egy bécsi vésnöknek, aki érme készítésével is foglalkozik, hogy külföldi ércpénzekről stancnikat készítsen. A vésnöknek átadott ércpénzek között leginkább francia szükségpénz volt, amit a világháboru folyamán a párisi kereskedelmi és iparkamara bocsátott ki a pénzforgalom biztosítására. Levine tíz nappal ezelőtt a francia fővárosban tartózkodott és itt vásárolta össze ezeket az ércpénzeket. Bécsben ültött eszébe, hogy ezekről az ércpénzekről stancnikat készíttessen olyformán, hogy az érem egyik oldalára barátai fényképeit gravírozassa. Ezzel csak az volt szándéka, hogy egy speciális ércnévjegyét készíttessen, mert azt remélte, hogy ez a mulatságos ujtás nagyon fog tetszeni az amerikaiaknak.

— *A szerencsétlen véletlen játszott közbe — hangsúlyozta Levine — hogy ötletem keresztülviteléhez francia szükségpénzt használtam mintának. Hogyan képzelik el az urak, hogy pénzt akartam hamisítani, hiszen akkor inkább dollárt, vagy angol fontot hamisítottam volna, mert ennek a két pénznemnek nagyobb értéke is van.*

Ez utóbbi érvelés csakugyan kétségessé teszi az óceánrepülő bűnösségét. A bécsi rendőrség nyomozó-osztálya azonban nem helyezkedik erre az álláspontra, hanem most is

egész komoly formában állítják, hogy az óceánrepülő azért akart francia szükségpénzt hamisítani, mert azt az állam most fokozatosan beváltja és ha a hamisítás sikerült volna, ugy rövidesen sok pénzre tett volna szert.

Az óceánrepülőnek igen sok jóbarátja és ismerőse él Bécsben. Ezek azt hiszik, hogy az óceánrepülő elleni vád bosszu műve. Levine ugyanis nős ember és egy kilencéves leány apja. Röviddel ezelőtt összeveszett feleségével, aki természetesen nem akart megnyugodni abban, hogy férje egy idegen nővel európai körutra induljon. Levine még hajón tartózkodott, amikor több fenyegető levelet kapott feleségétől. A párisi rendőrség állítólag Amerikából érkezett följelentés alapján már figyelte az óceánrepülő és amikor Levine elhagyta Franciaországot, hogy Ausztriába utazzon, a párisi bünygyi hatóságok már összekötöttekben állottak a bécsi rendőrséggel. Az európai rendőrségek megfigyelését az tette indokoltá, hogy Levinenek egy korábbi európai utjai alkalmával több ízben akadt dolga a bünygyi hatóságokkal.

INGYEN KAPJA

o hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-T,

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1930. december 1-től számítjuk.

LEGUJABB.

Ma este megzavarták a legitimisták Röpcédulák és büzbombák a Vigadóban Sztérényi báró beszéde alatt — Tüntetés a Vörösmarty-téren ünnepségét

Budapestről jelentik: Ma este a Vigadóban megtartott legitimista ünnepségen nagy botrány játszódott le. Amikor Sztérényi József báró ünnepi beszédet mondott a karzatról, röpcédulákat és büzbombákat dobáltak az előkelő közönség közé, majd abcug- és pfuj-kiáltásokkal zavarták a szónokot. Csakhamar megjelent a helyszínen a rendőrség. A rendőrközegek csakhamar megállapították, hogy a tüntetés honnan indul ki. Husz fiatalember, nagyrésztben egyetemi hallgatók voltak az ünnepontok. A rend-

őrség leigazoltatta őket, amely után szabadlábra kerültek. Az egyik orvostanhallgató a karzat kiürítése közben inzultálta az egyik közrendőrt. A zavaró incidens után az ünnepség a legnagyobb rendben folyt le. Az ünnepség után a Vörösmarty-téren egy nagy csoport fiatalember a Habsburgokat szidalmazta. A rendőrség közbelépett és a tüntetőket leigazoltatta. Egyet közülük elő is állítottak. Az ügy körülményeiről és részleteiről még nem adtak ki hivatalos információt.

Két postarablás történt a mai napon

Egyidőben 100.000 márkát raboltak el Bécsben és 24.000 márkát Wittenbergben

Bécsből jelentik: A bienfeldi főpályaudvaron vakmerő rablást hajtottak végre. A mozgópostások éppen a csomagberakodást végezték az egyik szerelvényénél, amikor egy ismeretlen ember hátulról közéjük ugrott, felemelte az egyik csomagot és rohanni kezdett. A postások kétségbeesett segélykiáltásokkal követték, azonban az ismeretlen eltűnt a tömegben. Mint utóbb megállapítást nyert, a cso-

magban százezer márká értékű államkötvény volt csomagolva.

Ugyancsak ebben az időben a Berlin melletti Wittenbergben, két pénzes postás értéket hordott ki. A postásokat váratlanul egy kis tömeg vette körül és a táskájukban lévő 24 ezer márkát elrabolták. Ugy a bécsi, mint a Berlin melletti esetben a rendőrség szigorú nyomozást vezetett be a vakmerő tettesek kézrekerítésére.

POLA NEGRI LEHULLOTT KÖRMEI

Minden körömért tizenhétezer frankot követel egy manikűr-szalontól — A hirneves filmdiva csodaszép keze áldozatul esett egy manikűrös reklamjának

Párisból jelentik: Pola Negri érdekes kártérítési pert indított egy előkelő párisi manikűr-szalontól ellen. A feljelentés szerint a manikűr-szalontól felszólította a népszerű filmdivát, hogy náluk manikűröztesse körmeit, mert azokat csodálatos fényűvé varázsolja. Pola Negri ténylegesen elment a neves manikűr-szalomba, azonban a manikűrözés után heves fájdalmakat érzett, úgy, hogy orvoshoz kellett mennie, aki csilapítószert alkalmazott.

Pár nap múlva azonban Pola Negri megdöbbenve vette észre, hogy jobb kezének körmei egymás után kezdenek lehullani. A filmsztár keresetében most egy-egy körömért 17.000 frank kártérítést követel.

Az esetet eddig a legnagyobb titokban tartották és az Pola Negri ügyvédjének az indiszkréciója folytán került nyilvánosságra. Az érdekes per a napokban kerül tárgyalás alá.

500 vagon benzín robbant fel Ploestiben

Borzalmas detonáció verte fel ma éjszaka a város csendjét — Emberéletben nem esett kár — Az anyagi kár 30 millió lej — Egy 17 éves fiú hősiessége

Ploestiből jelentik: Ma éjszaka hatalmas robbanás keltett pánikot Ploesti polgárai között. Három óra tájban hatalmas detonáció hallatszott és annak nyomában fénycsóva jelent meg az égen. Csakhamar kiderült, hogy az Astra-Romana vállalat óriási köolaj rezervoárja robbant fel, amelyben 500 vagon nehézbenzin volt elraktározva. A tartály tetejének súlya 60.000 kilogramm és ezt a robbanás tíz méternyire dobta el. Nagy szerencse volt, hogy a tartály közelében senki sem tartózkodik a késő éjjeli órákban és így emberáldozat

tot nem követelt az explozió. Annál nagyobb azonban az anyagi kár, amely megközelíti a 30 millió lejt. A tartály teljesen szétrombolódott és a benne levő benzín patakokban folyt szerte.

A telep munkássága nyomában hozzájártott a tűz oltásához, de a veszedelem terjedését nem tudták megakadályozni. Az oltásnál egy 17 éves fiú hősiességével tünt ki, aki halálos veszélynek téve ki magát, a lángok között kuszott fel, hogy a szellőztetőt elzárja és közben súlyos égési sebeket szenvedett.

Ujabb négy holttestet találtak a lyoni földomlás romjai között

Lyonból jelentik: Tegnap és az elmúlt éjszaka négy újabb holttestet találtak meg a Saint Jean megyében. Idáig a kórházban elhunytakat beleszámítva, a halottak száma 30-ra emelkedett. Még 12 áldozat fekszik a romok között. Négy tüzoltót eddig nem sikerült megtalálni.

FÓRUM

A kávéházi árak maximálása

Az aradvárosi maximáló bizottság levette napirendről a kávéházi árak maximálását. Olyan argumentumok mellett történt ez, melyek azt próbálták hangoztatni, hogy a kávéházakban luxuscikkeket szolgálnak ki és nem elsőrendű közszükségleti portékát. A város vezetősége ismételtén azt az álláspontot foglalta el, hogy a maximálást el kell rendelni, mert a kávéházakban kimért élelmiszerek közszükségleti cikkek, különösen a lakosság ama rétege részére, amely nem vezet háztartást. Vannak garzon-emberök, akik nagyrészt kávéházban végzik étkezésüket. A közigazgatási törvény különben is elsőrendű szükségleti cikkeknek deklarálja a kávéházi árut és elrendeli annak maximálását. Az aradi maximáló bizottság álláspontja és döntése tehát nemcsak hogy ellentétben áll a fogyasztóközönség érdekeivel, de szembekezdik a törvénnyel is.

Egy kávéházi törzsvendég.

Hogyan segíthetünk a munkanélkülieken

Egy aradi magántisztviselő érdekes levelet intézett szerkesztőségünkhöz, amelyben a munkanélküliség problémájával foglalkozik. A magántisztviselő konkrét javaslatot tesz arra vonatkozólag, hogyan lehetne a város nyomorakciójába bekapcsolni azokat a kistehetségű embereket, akik a maguk szerény kereseténél egy részét szívesen áldoznák föl arra, hogy segítsenek a nyomorban sanyalódó embertársaikon. A tisztviselő L. U. T. dr. polgármesterhez intézi lapunk útján szavait. A levél a következőképpen szól:

— Nem annyira Polgármester ur segítségére sietünk, mint inkább a nyomorgó munkanélküliek segítségére, akik a téli fagy küszöbén kétségbeesetten várják a segítő kezet, amely megmenti őket a végpusztulástól. Addig kell segíteni, amíg nem késő és csak akkor nem késő a segítség, ha

illetékes helyen megszívlelik azt, amit mondok és nyomban megkezdik a terv gyakorlati keresztülvitelét. Azt javaslom, hogy december elsejétől kezdődőleg minden nagy és kistisztviselőtől, az ipari vállalatoknál dolgozó művezetőktől, de általában minden alkalmaztatási viszonyban lévő egyéntől, akinek havi fizetése több mint négyezer

HEMAT BEN ALI KONFLIKTUSBA KERÜLT a törvénnyel, mert — dolgozni akart Aradon

Magyarországon leépítették, átszökött a határon és most a temesvári hadbíró elé kerül — Ma átszállították Aradról a dolgozni akaró arabot

Sötét, füstös szoba a rendőrségen. Kihallgatás folyik. A komiszár szigorúan néz az előtte álló fáradt emberre. Szinte átszurja szemével:

— Illetőségi helye?

— Memphis...

És tiszteletteljesen meg is hajol hozzá a furcsa idegen: *Hemat Ben Ali*, jelenleg még tisztázatlan helyzetű állampolgár, akit *Szentleányfalván fogtak le az élesszemű granicsárok: éppen abban a pillanatban, amikor utlevél nélkül lépte át a magyar-román határt...* Innen került be a jámbor, az aradi rendőrprefekturára, csendőrfedezettel.

Hemat Ben Ali a kihallgatás folyamán akadozik, sok baj van vele, mert nem tud sem románul, sem magyarul. Németül sem beszél: egyrészt azért, mert nagyon keveset tud belőle, másrészt az izgalom miatt — csak törül. Barna arcán néha kidagadnak az erek, menteni próbálja magát, szabadkozik, a nehéz viszonyokat hozza fel érvül, dadog és akik hallgatják, csak nagy nehezen tudják kihámozni beszédének értelmét. Az alig huszonhét éves arab embernek a dadogásból, az izgatott, kapkodó beszédből a következőkben bontakozik ki az élettörténete:

Hemat Ben Ali nem mint revüszám, sem mint kardnyelő került Európába. A Kelet is megérezte a háboru utáni egyre súlyosabbá váló viszonyokat. Hematéknek is rosszul ment a dolga. Apja nem nagyon tudta megszerezni a kenyérré való, a család nyomorgott és Ali feleslegesnek, tehernek érezte otthonlétét. A kényserítő körülmények hatása alatt Hemat Ben Ali, aki foglalkozására nézve földművelő volt, elhatározta, hogy kenyeret megy keresni az „exotikus” Európába. És Ali elindult. Viszontagságok között, kinlódva, dolgoztatva járta be Európának egy jórészét, hogy megtudja keresni kenyerét,

lej, havonta csak 10 lejt vonjanak le és ezt az összeget juttassák L. U. T. dr. polgármester ur kezéhez, hogy belátása szerint ossza szét a munkanélküliek között. Csak öt hónapig kéne leadni ezeket a tizeleket és a nehéz téli időben mégis csak kapnának valami morzsát azok, akik a sors viszontagságai miatt az uccára kerültek. Azt hiszem, hogy ezt a csekély összeget egyetlen alkalmazott se érezné meg. Kérom Szerkesztő urat, hogy papírra vetett indítványomba becses lapja útján feheljen életet, hogy így az eljusson illetékes helyre, ahol gondoskodnának annak gyakorlati keresztülviteléről. Tisztelettel: P. V.

Alláshalmozás a városházán

Flozzásolás a színházi könyvelés ügyéhez.

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Kérem alábbi soraim közlését:

Az Aradi Közlöny november 18-iki számában olvastam, hogy a városi színházi bizottság elutasította Dunca Károly főszámvevőnek ama kérését, hogy a színház könyveléséért 4000 lej helyett 8000 lejt fizessen havonta a város. Amikor régi, kipróbált könyvelők egész tömege ácsorog munka nélkül az uccán és a legesekelebb kilátásuk sincs arra, hogy újból álláshoz jussanak — enyhén szólva — igazságtalanságnak tartom, hogy egy városi főtisztviselőnek, akinek 12.000 lejes havi fizetése van, aki olcsó lakást kap a színházépületben a várostól, még mellékállásokhoz is jusson. Adják át a színház könyvelését egy állástalan tisztviselőnek és ezzel juttassanak legalább egy embert kenyérhez. Az a szerencsés hivatalnok, aki ezt az állást kapná, szívesen dolgozik majd egész nap, ugyanazért az összegért, amit Dunca Károly párorás munkáért kevesel. — Remélem, hogy felszólalásom tudomására jut a város vezetésének, s Arad főpolgármestere belátja a kérés igazságos voltát és kenyérhez juttat egy állástalan tisztviselőt — egyet a sok közül.

Egy évtizedes előfizető.

A viszonyok tényleg egyre súlyosabbak lettek. Európában növekedett a munkanélküliség és a barna bőrű munkakeresők mind gyéribben jutott kereset. Legutóbb Magyarországon dolgozott bányában. Soha nem végezte még ezt a munkát. Itt beletanult. A felebbvalói meg voltak vele elégedve. Az arab dolgozott. Ugy látszik kipusztult belőle a nomád vér. Most azonban a bányában megkezdődtek a leépítések. Hemat Ben Alinak felmondták. Es Ali, aki már egyszer, ott Egyiptomban megérezte a háboru utáni idők szelét, most ismét saját bőrén tapasztalta a gazdasági krízis következményét. Tehát leépítették. Kenyer nélkül, pénz nélkül állott. Nem tudta, mihez kezdjen. Magyarországon már nem volt kilátása munkára és ezért két nappal ezelőtt átszökött a határon. Kenyeret keresni. Szentleányfalván elfogták, beszállították az aradi rendőrségre — és most következne megint a száraz rendőrségi hír, amely különben ma már így folytatódna:

Hemat Ben Alit a mai nap folyamán átdadták az ujaradi csendőrségnek, amely Temesvárra fogja toloncolni, ahol határátlépés vétségéért hadbíró elé kerül.

Itt végződik tehát a memphisi arab élettörténetének aradi vonatkozású része. Hemat Ben Alit bizonyára elfogják itélni, leül a büntetés és aztán megint megy tovább. Hogy hová? Talán ő szeretné azt leginkább tudni.

Amikor elhagyom a rendőrség épületét, még mindig ott vibrál az agyamban annak az arabnak a képe, aki nem mint varieté-szám, nem mint kardnyelő, mint cirkuszi attrakció, mint gondolatolvasó, vagy csodálovos kereste fel Aradot, aki itt nem a közönség keresté fel — hanem, aki a világ forgatagában valahogy véletlenül csak azért került ide, azért sértette meg a törvény paragrafusait, mert dolgozni akart...

(m. t.)

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi postán január 31-ig kell bejelenteni a magyar postatakarékkal szemben fenn-

álló igényeket
Január 31. után 12.000 koronáért csak egy pengőt kapnak a betétesek — Arról nincs intézkedés, hogy milyen arányban történik a beváltás, ha január 31. előtt jelentik be igényüket a betétesek

Az érdekeltek körében általános feltűnést keltett az a híradás, mely szerint a postavezérgazgatóság körrendeletet adott ki, amelyben a román állampolgároknak a magyar postatakarékpénztárnál levő betétei ügyében intézkedik. Munkatársunk felkereste ebben az ügyben az aradi posta főnökségét, ahol a következő kimerítő információt nyerte:

— A román posta vezérgazgatósága — mondotta informátorunk — 198.685—930. sz. alatt rendeletet adott ki a magyar postatakarék-könyvecskék bejelentésére vonatkozólag. A rendelet értelmében a betéteseknek igényüket 1931. január 31-ig kell bejelenteni. Ez után a dátum után a követelésüket nem ismerik el teljes egészükben és azokat csak koronába átszámítva fizetik ki, még pedig 12.000 koronát számítva egy pengőnek. Ezt az így átszámított összeget csak a budapesti postatakarékpénztárnál lehet felvenni.

— A betéteseknek követeléseik igazolására a következő okmányokat kell felmutatni: egy bizonyítványt, mely igazolja, hogy az illető 1919. április 30-án már román területen tartózkodott; abban az esetben, ha ez idő közben tartózkodási helyét többször változtatta, állampolgársági bizonyítványának másolata és egy községi bizonyítvány is szükséges, annak igazolására, hogy jelenleg román területen van állandó lakása.

— A körrendeletnek talán legérdekesebb része az, mely azt célozza, hogy a betéteseket minden fáradságtól, utánjárástól megkímélje. E szerint a betétesek az aradi postafőnökség poste-restante osztályánál nyomtatott formulárokat kaphatnak, melyekben felhatalmazzák a román posta vezérgazgatóságát, hogy a budapesti postatakarékpénztárnál részükre felvegyék követelésük összegét.

Mint a felülről jövő rendeletek nagyrésze, ez is homályos. Arról ugyanis nem intézkedik a rendelet, hogy mily alapon váltják be azokat a betéteket, amelyekre vonatkozólag a takarékkönyvtulajdonosok már bejelentették, vagy január 31. előtt fogják bejelenteni igényüket? A rendelet kimondja, hogy 1931. január 31. után jelentkezők anyagi károsodást szenvednek, mert 12.000 koronáért csupán egy pengőt kap-

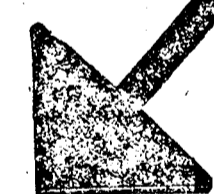
nak. A jelzett utolsó dátum előtt bejelentett igényekre azonban nem történt intézkedés. Az aradi postafőnökségnél kijelentették, hogy véleményük szerint 2:1 lesz a beváltási arány, ez azonban csak feltevés, mert a rendelet egy szóval sem emlékezik meg erről a fontos kérdéstről.

UJSÁG

MINDEN

SZOMBATI

SZÁMÁBAN

INGYEN

MÉLYNYOMÁSÚ, KÉPES

RÁDIÓ-

MELLÉKLET

TELJES MŰSORRAL

Előfizetni lehet: Sándor Iván hírlapiroda, Löbl hírlapiroda aradi cégéknél

Szigoru rendelet a munkaidő és a vasárnapi munkaszünet betartására

A magántisztviselők küldöttsége munkanélküli segélyt kért a minisztertől.

Bucurestiből jelentik: Ma megjelent a munkaügyi miniszteriumban a Magántisztviselők Szövetségének egy delegációja. A küldöttség vezetője hosszasan vázolta azt a szomorú helyzetet, melyben jelenleg a magántisztviselők vannak és sürgette, hogy törvényileg vezessék be a munkanélküli segélyt. Ugyanakkor pedig kérték a minisztert, hogy liasson oda, hogy a vállalatok betartsák a törvényileg előírt munkaidőt és a vasárnapi munkaszünetet úgy a vidéken, mint a fővárosban. A miniszter válaszában kifejtette, hogy a munkanélküli segélyezése a különböző városvezetőségek hatáskörében lesz elintézve. A munkaidő és a vasárnapi munkaszünet betartására vonatkozólag szigorú rendelet ment a munkanélküli segélyekhez, ugyanakkor pedig átiratot küldtek a belügyminiszteriumba, hogy igyekezzen a maga hatáskörében ellenőrizni az idevonatkozó törvények és rendeletek betartását.

Kizártak egy bucuresti-i céget a nyilvános árlejtésekből

A közlekedésügyi miniszter érdekes rendelete. Érdekes hírt közöl a Monitorul Oficial ma Aradra érkezett száma. A hivatalos lap szerint a közlekedésügyi minisztérium rájött arra, hogy a bucuresti-i Nacht-cég egy vasúti szállítással alkalmával 785.000 lejrel károsította meg a CFR-t. Megállapítást nyert, hogy a csalást Pisoski Demeter és Cantunari subdirektorok segítették elő, ezért mindkét főtisztviselőt felfüggesztették. A céget a Voicu Nitescu közlekedésügyi miniszter által aláírt rendelet az összeg visszafizetésére kötelezi, egyben pedig kizárta a jövőre nézve az összes szállításokra kiírt nyilvános árlejtésekből.

Itt meg kell említeni, hogy ez a cég nem tévesztendő össze a Nacht József és Társa-céggel, amelynek Aradon is van fiókja. A büntetéssel sújtott cég O. Nacht, amelynek semmiféle erdélyi kapcsolatai nincsenek.

Folynak a költségvetés előmunkálatai. Bucurestiből jelentik: A költségvetés előmunkálatai teljes tempóval folynak és a jövő héttől kezdve a kormány naponta fog minisztertanácsot tartani a király elnöke alatt a költségvetés végleges elkészítéséig.

Holnap döntenek a péksütemény maximális ára ügyében. Megirtuk mai számunkban, hogy a pékek küldöttségének követelésére a város vezetősége felfüggesztette ideiglenesen a péksütemények maximális árát. Eredetileg úgy volt, hogy a permanens bizottság mai ülésén foglalkozik a péksütemények ügyével, azonban az ülés holnapra maradt, mert Lufai Cornel dr. polgármester a permanens bizottság több tagjával együtt Nagyváradra utazott, hogy résztvegyen az elhunyt Lázár Aurél dr. polgármester temetésén.

Hárommillió 160.000 font kölcsönt kap Magyarország. Budapestről jelentik: Wekerle pénzügyminiszter ma nyilatkozott az angol gazdasági kölcsönre vonatkozólag. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kölcsön elegendően folyósítása rövidesen megtörténik, s hogy annak végösszege pontosan 3 millió 160.000 fontot tesz ki. A kölcsönt Anglia több részletben fogja Magyarország rendelkezésére bocsájtani és azt a magyar kormány kizárólag hasznos beruházásokra szándékozik fordítani.

Olasz vállalatok Magyarország villamosítására. Budapestről jelentik: Bud János gazdasági miniszter olaszországi tanulmányutjáról ma hazatért Budapestre. Bud János Olaszországban a villamos energiával kapcsolatos kérdéseket tanulmányozta. A gazdasági miniszter az újságíróknak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy olasz iparvállalatok konkrét ajánlatokat tettek egyes magyarországi vidékek villamosítására vonatkozólag. Bud az illetékes körök véleménye szerint Olaszországban egyben nagyfontosságú ipari tárgyalásokat is folytatott.

A Schwartz Testvérek ellen beadott csödkérelést elutasította az aradi törvényszék

Néhány nappal ezelőtt az Aradi Textilgyár Rt. csödkérelmet adott be a Schwartz Testvérek volt Szabadság-téri textilnagykereskedő cég tulajdonosa, Schwartz Manó ellen 60.000 lejes követelése miatt. A csödkérelmet ma délelőtt tárgyalta az aradi törvényszék. Dr. Salgó Miksa aradi ügyvéd a textilgyár képviselőjében a kérelemben lefektetett indokok alapján kérte a csödkérelmet. A bíróság azonban arra az álláspont-ra helyezkedett, hogy a kérvényhez mellékelte könyvkivonat alapján nem lehet a csödot kimondani. A Textilgyár jogi képviselője az ítéletátláshoz felelősséget vállalt az aradi törvényszék határozatát. A felelősséget hivatkozta arra, hogy Schwartz Manó körlevélben értesítette hitelezőit fizetésképtelenségéről és hogy ennek dacára az aradi törvényszék megtagadta a textilnagykereskedő felhatalmazását, amelynek alapján el lehetett volna rendelni a csödot.

Üzletünket felosztadjuk! Milyen leszállított áron vásárolhat: rádiókat, csillárokat VARGA és ROSENFELD-nél. Üzletberendezés eladó.

A szovjet erőteljesen folytatja a buzadumpingot

A vételárakból alig látnak valamit a termelők

A nemzetközi gabonapiac változatlanul az orosz szállítások hatására áll. Az orosz szovjet az elmúlt gazdasági évben mintegy 435 millió dollár értékű ipari cikket vásárolt, ami csaknem 140 millió dollárral haladja túl az előző év vásárlásait. Franciaországon kívül a többi államok jelentékeny hitelek engedélyezték az orosz szovjetnek, mely most a bel-földi nagyon sanyaru élelmiszeri viszonyok figyelmen kívül hagyásával óriási erőfeszítéseket tett, hogy gabonaexporttal szerezze meg a váltók beváltásához szükséges valutákat. Ez a magyarizata annak, hogy az idén augusztus 1-től november közepéig az orosz szovjet 14.15 millió métermázsa búzát és 5.62 millió métermázsa árpát exportált, amihez még egy millió métermázsanál több zab és rozs is járul. Az utolsó héten az orosz elhajozások ismét megnövekedtek és az a körülmény, hogy a római orosz kereskedelmi képviselőlet Olaszor-

szágban újra jelentékeny mennyiségű hajóteret bérelt, arra a lehetőségre mutat, hogy az erőteljes exportot a szovjet folytatni akarja. Nem véletlen, hogy az oroszok a fekete-tengeri kikötők számára most kizárólag olasz hajókat béreltek, mert Olaszország az utóbbi hetekben jelentékeny mennyiségű gabonát kölcgnagyobb vevők egyikét veszik figyelembe. Oroszországban és továbbra is mint a lembe.

A jelenlegi 10 márkás buza és a 6.15 márkás árpa áraiból meg lehet állapítani, hogy a szovjet a befolyt vételárakból a termelőnek alig juttat valamit. Arról érkeznek különböző jelentések, hogy egyes külföldi piacokon dumping áron állítólág már az orosz kukoricát is kínálják, így többek között Rotterdamban és Olaszország egyes vidékein.

Rádió műsor

— Romániai idő. —

PÉNTEK, november 21.

Bucuresti. 13. Gramofon, 17. Moscopel-zenekar. Könyvi zene 18.30. Moscopel-zenekar. 20. Gramofon. Budapest. 10.15. Hangverseny. Közreműködők: Kócs Margit (ének), Vidner Lili (zongora) és Lakatos Árpád (saxofon). 1.05. A m. kir. 1. Mária Terézia honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 5. Madirassy Erzsébet gyermekversei és meséi. 6. Kisfaludy Károly halálának százéves évfordulója alkalmából a Kisfaludy Társaság előadása. 7. A Szekesiővárosi Zenekar hangversenye. Közreműködik: Sebestyén Sándor dr. (gordonka), a szekesiővárosi felsőbb zenciskola tanára. 8. Vergilius-émlék a nápolyi öbölben. Iria és felolvassa Máthé Elek dr. 8.20. Gyorsiró tanfolyam. (Szlabey Géza). 8.50. Hegedüs Gyula és cigányzenekarának hangversenye. 9.30. Kisfaludy-émlékünnepély. Majd: Gramofonhangverseny. — Belgrad. 13.30. Délszláv

hangverseny. 17. Gramofon, 18. Harmonikázó, 18.30. Délszláv zene. 21.30. Mendelssohn: D-moll zongoratrió, utána Schumann-, Schubert- és Brahms-dalok. 22.30. Népdalkettősök. 23. Tamburazene. 23.50. Cigányzene. — Prága. 12.15. Gramofon, 17.30. Kamarazene. 22. Rádiózenekar. 23.20. Mai zene. — Wien. 12. Ut operetteköl és hangosfilmből, gramofon, 13. Hegedűjáték gramofonon. 13.30. Magyar zene gramofonon. 14.10. Legújabb gramofonfelvételek. 16.20. Silving-zenekar. 20.35. Skriwanek Hans bécsi dalokat ad elő. 21. Schiller: A messinai menyasszony, szomorú tük karokkal. 23.40. Moraveiz-zenekar.

SZOMBAT, november 22.

Bucuresti. 13. Gramofon, 17. Motzoi-zenekar, Könyvi és román zene, 21. Gluck: „Orfeusz” című operája a Studióban, a kolozsvári Opera magánzereplővel. — Budapest. 10.15. Szalonzenekari hangverseny. 12.15. Az Országos Testnevelési kongresszus megnyitó ünnepségének helyszíni közvetítése Szegedről. 1. Meg-

nyitó beszédet mond Karafiáth Jenő, az OTT elnöke. 2. Gróf Klebelsberg Kunó m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter ünnepi beszéde. 1.05. Az Országos Postazenekar hangversenye. 5.10. Erdődy Mihály novellái: 1. Rövidzárlat. 2. Mindnyájan így vagyunk. Felolvassa Radó Árpád. 6. „Pletykázkodás a türelemről”. Kosch Béla, a Magyar Cserkészszövetség útkarának előadása. 6.30. Operettársulatok és keringők. 9.10. The melody four vocalquartett. 9.45. „Dolgok, amik nem sikerülnek”. Iria és felolvassa Zagon István. 10.10. A m. kir. Mária Terézia honvédegyalozred zenekarának hangversenye. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Britannia-szállóból. — Belgrad. 12.25. Gramofon. 13.30. Déli zene. 17. Gramofon. 18.30. Délutáni zene. 19. Táncgramofon. — Prága. 12.15. Gramofon. 17.20. A prágai Szt. Katalin templomból. 20.20. Mozart Prágában. 20.35. Tarka óra. — Wien. Könyvi gramfon. 13. Eber-zenekar. 14.10. A déli zene folytatása. 16.20. Táncgramofon. 18.15. A Weissgärber-Mayer-négyes játéka.

Az Aradi Közlöny

apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanaz az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytözsde, volt Andrássy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytözsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytözsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-

ucca sarok.

Dohánytözsde, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtő-

helyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk más-

napl számában feltétlenül meg fog jelenni.

A szerkesztésért ideiglenesen

SALGÓ HENRIK

felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög. Hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézősködékre válaszolunk. Ajánlatok feligés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTAN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL ▲ ▲

LAKÁS.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

BUTOROZOTT szoba féláron, megbízható házaspárnak, vagy átutazóknak kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4614

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

KÉT szoba, konyhás 1. sz. emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó, Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FELHIVOM a n. é. közönség figyelmét dusan fölszerelt bizományi raktáramra, hol előre is előnyösen beszerezheti Karácsonyi ajándéktárgyait. Rendkívül sok ékszertárgy, festmények, ezüst evőeszközök, ezüst tárgyak, perzsaszőnyegek, szörmebundák, kintaszék, antik butorok, gyermekjátékok, villanylámpák, órák, vitrinek stb. SALGÓNE, bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

KERESEK régi nemes magyar és más régi festők műveit, antik ezüst tárgyakat, márkás porcellánokat, gyári és perzsaszőnyeget, különböző műtárgyakat stb. SALGÓNE, Str. Horia 1. Neuman-palota.

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Legolcsóbb tűzifabevásárlási hely

AUFRIEHT-fatelep, Gyermekórházzal szemben. Autóbusz megálló.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

GABY kalapsalon

Baronykalapok nagy választékban 200 lei. Filc kalapok 125 lei.

Arad, Bulv. Regele Ferdinand 11. Menyasszonyi koszorúk nagy választékban.

NAGYBARKÁJU rövid PERZSABUNDÁT azonnali megvételre keresek. SALGÓNE, bizományi üzlete, Str. Horia 1, Neuman-palota.

Olosó tűzifa

száraz parkettahulladék, fűrészpör még rövid ideig kapható

Aradi Faipari R. T.

Curtlei-uti fűrésztelepen

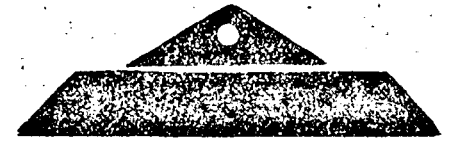
TELEFON 157.

ÜZLETEK.

BOCSIG közsgben a főtéren egy 1/2 telek üzlethelyiséggel, szabadkézből eladó. A vevők érdeklődhetnek Mánoran Ioan, Bocsig 52. sz. 4618

ÜGYFELEM nevében folyósítok legrovidebb idő alatt 1 millió lejtől amortizációs kölcsönöket 7.5% mellett. Bővebbet Dr. Boca ügyvédi iroda. 4618

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmekestő és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

A HIRDETÉS

beszél, meggyőz, eredményt hoz.

Minden vállalat, kereskedő célja: A régi összeköttetést megtartani, újat hódítani amit csak hirdetéssel érhet el.

AZ „ARADI KÖZLÖNY”

KIADÓHIVATALA

hirdetési ügyekben szakszerű tanácsalszivesenszolgálat, megbízottja kívánatra felkeresi. Telefon 151.

Vizumát pontosan és előnyösen Arad leg-régibb vizumirodája Sándor Ferenc-cég intézi.